Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXI ЧЕРВЕНЬ — 1971 — JUNE Ч. 191

ТОРОНТО НЬЮ-ЙОРК

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario.

M. Filenko,
40 Strathcona Rd.
St. Catharines, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Mr. Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005.

Mr. Iw. Ivahnenko,
Featherbed Ln,
Hopewell, N. J., 08525.

Mr. Iw. Hrynko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

Mr. L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 16134.

Mr. W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144.

У. Зах. Німеччині:

Mr. Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England.

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA
Postal Station "M", Box 40
Toronto 21, Ontario, Canada

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редаґує Колеґія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:
O.D.U.M.
221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine. Published by the Central Committee of the Ukrainian Democratic Youth Association.

In USA — Association of American Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата: 12 чисел. —— На два роки: **24 чисел.**

У США:

12 чисел — $5.00 (амер.); 24 числа — $9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — $5.00 (канадських); 24 числа $9.00 (канадських)
Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — $2.00 (американських); 24 числа — $3.50 (америк.).
Ціна одного примірника: 0.25 амер. дол.

В усіх країнах Европи:

12 чисел — $2.50 (америк. дол.); 24 числа — $4.50 америк. дол.)
Ціна одного примірника: 0.30 амер. дол.

В Австралії:

12 чисел — $3.00 (австр. дол.); 24 числа — $5.00 (австр. дол.)
Ціна одного примірника: 0.30 амер. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Статті, підписані прізвищем або ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Зоя Когут, Ганна Черінь — Поезії. Є Голубенко — Імператор — великий полководець. Р. Федорів — Турецький міст. Д. Грушецький — Повага до істини. З. Когут — Яблуко. З одумівського життя і праці. Хроніка. В Україні. О. Харченко — Палити чи не палити? Навколо світу. Гумор.

На обкладинці: Частина триптиху "Леґенда про Київ"

Людмила Семикина

Зоя **КОГУТ**

Авторка цих віршів мешкає у далекій Австралії, звідки й прибула до нас її перша книжка поезій і прози "Культурні арабески". Треба відзначити, що вона також добрий сатирик. Знайомимо наших читачів з її творчістю. РЕД.

ЛИСТ ДОДОМУ

Дорогі! Ось вже двадцяте літо,
Як блукаю я між евкаліптами.
Скільки днів за ці літа прожито,
З втіхами, думками й манускриптами.

І слізьми. Тут плачеться, до речі,
Так, як вдома, тільки — непотішено...
Чи ви чули, як звучить підвечір
Регіт кукабари, з вітром змішаний?

Чи корону бачили розкішну
Вотелтрі, що квітне над дорогами?
Хто тепер на нашу дику вишню
Виліза ногами босоногими?

Чи шумлять під хатою тополі?
Чи моя калина ще не згинула?
Тут всього доволі — навіть волі,
Лиш калини я ніде не стрінула...

І шукаю вже двадцяте літо
В небі зірки, що над Пслом світилася...
Дорогі! Тут можна б добре жити,
Якщо б серце дома не лишилося.

ІДЕШ ДОРОГОЮ

Ідеш дорогою... Доми, як сірі скелі,
Й обличчя, мов доми, без вікон, без дверей...
І раптом в натовпі, немов серед пустелі,
На тебе двоє глянуло очей.

Глибоких, не запилених нудьгою,
І в рамках зморщок — дивно молодих,
Немов життя старечою рукою
Боялось доторкнутися до них...

Неначе буднів безнадійність сіру,
Ніколи не помітили вони.
І світиться ще в них дитяча віра,
В незнанні чуда та здійснимі сни...

Зупиниш ти свій крок і на хвилину.
Повіриш теж, в пориві чистоти...
І підеш далі, випроставши спину,
Зігріта променем чиєїсь теплоти.

РІДНЕ МІСТО

О, місто перших слів і мрій моїх,
І перших сліз моїх, і перших кроків,
Тривог моїх і перших моїх втіх,
Й обцасів перших — майже вже високих...

Де на землі подібне ще тобі,
Залите сонцем чи дощами місто?
Знайоме в голоді і рідне у журбі,
Брудне і чисте, біле і барвисте...

В яких краях побачу я ріку,
З такими, як у тебе берегами?
Де ще знайду я вулицю таку,
Щоб чвакала під босими ногами?

Де в світі ще прозорість вечорів
Зірками пахне, мрійно та казково?
І навіть дзвін над вухом комарів
Звучить, неначе пісня колискова...

Де кожний ранок — наче двері в світ
Незнаних див і вимріяних замків?
О, місто рідне юних моїх літ,
Обцасів перших — і щасливих ранків.

НАДІЯ

Яка це втіха: йти через дорогу
І в натовпі таких самих, як ти,
Побачити обличчя тінь чужого,
Давно знайомого і дивно дорогого,
Із виразом терпіння й доброти.

І несподівано, з кутів душі забутих,
Почути відгомін забутої струни,
Що хоче вірити не в гріх і не в покуту,
Не в кару винуватих без вини.

А в доброти невиміряну силу,
Й терпіння велич...
Темний в'ється шлях.
Але тобі ця зустріч залишила
Надії каганець в простягнутих руках.

Сергій ГОЛУБЕНКО

ІМПЕРАТОР – ВЕЛИКИЙ ПОЛКОВОДЕЦЬ

До найвидатніших постатей всесвітньої історії, що поєднували державнотворчий організаційний талант з воєнним, складали сміливі пляни і прагнули до панування над світом, поруч Олександра Македонського і Юлія Цезаря, можна зарахувати також Наполеона Бонапарта, що підніс очолену ним Францію до вершка величі та могутности і здобув перемоги, які й дотепер лишаються зразком воєнного генія і виявом небаченої ще в таких розмірах сили волі та залізної енергії. Розпочавши свою кар'єру як незначний старшина артилерії, Наполеон у наслідок своїх зусиль став володарем майже цілої Західньої Европи і плекав думки про завоювання цілого світу. Не проминув Наполеон у своїх стратегічних плянах і України. Готуючи похід проти Росії, він думав усамостійненням України ослабити імперію Олександра І.

Наполеон, що народився 15 серпня 1769 року в місті Аяччіо на Корсиці, був другим сином корсиканського дворянина, адвоката Карла-Марії Бонапарте і Летиції Рамоліни. Корсика незадовго перед тим перейшла під володіння французів. Батько Наполеона, ставши на французьку службу, одержав гарну посаду, а його сина прийняли до бієнської військової школи. Після п'ятлітнього навчання там (1779-1784) його було переведено до паризької військової школи, яку він скінчив у 1785 році, показуючи надзвичайні здатності до впертої праці і велику силу волі.

Військову службу Наполеон розпочав 1 вересня 1785 року як артилерійський поручник у Греноблі, пізніше у Валянсі. У вільний час він читав багато історичних та політичних книг і думав сам зайнятись літературою. Він також писав історію Корсики, а у своєму щоденнику висловлював сміливі думки про королівську владу.

У революції Наполеон бере жваву участь, служить у революційних військах, дістає чин капітана, і 17 грудня 1793 року керує придушенням повстання монархістів проти Конвенту в Тулоні. Він розробляє плян походу до Італії і подає його Робесп'єрові та одержує чин бригадного генерала.

Після перевороту 9 термідора (27 липня 1794 р.) Наполеона за прихильність до поваленого Робесп'єра ув'язнюють, але він доводить, що мав з Робесп'єром лише ділові зв'язки, і виходить на волю. В жовтні 1795 року за дорученням одного з термідорянських провідників Барреса Наполеон придушує заколот монархістів у Парижі.

Директорія призначає Наполеона командуючим в італійському поході 1796-1797 року. Він здобуває в Італії перемоги над військом Австрії та Піємонту 10 травня 1796 року при Лоді і 14-15 січня 1797 року при Рівалі. Наслідком успішної війни був вигідний для Франції мир у Кампоформіо 1797 року.

Повернувшись в авреолі слави до Франції, Наполеон складає плян кампанії проти Англії, що була тоді головним противником Франції. Директорія приймає цей плян і відряджує експедицію до Єгипту та Сирії. На чолі походу 1798-1799 року стає Наполеон. Його військо здобуває блискучу перемогу коло пірамід.

Дізнавшись про похід російського генерала Суворова до Італії і втрату всіх здобутих раніше французьких успіхів, що викликало у Франції велике незадоволення Директорією, Наполеон залишає Єгипет і 9 жовтня 1799 року висаджується у Франції.

Переворот 18-19 брюнера (9-10 листопада 1799 року) був наслідком вмілого використання існуючої у Франції ситуації і віддав до рук Наполеона всю цілість державної влади. Попередня французька конституція була скасована і замінена новою, згідно з якою Наполеон став першим консулом республіки.

Тепер він міг уже провадити самістійну політику і вирішувати долю держав Европи. Наполеон задумує в союзі з російським імператором відібрати в Англії Індію. Він пише листи англійському королеві і австрійському імператорові з закликом припинити боротьбу проти Франції. Ті відповіли вимогою повернення престолу Бурбонам і залишення Франції у старих кордонах.

Через незгоду спалахнула нова війна з Австрією. На чолі одної зі своїх армій Наполеон 14 червня 1800 року здобув велику перемогу при Маренґо, а друга французька армія після переможної битви при Гогенліндені 3 грудня 1800 року стала загрожувати безпосередньо Відню. Австрія змушена була підписати 9 лютого 1801 року Люневільський мир, за яким кордоном Франції ставав Райн і їй надавалось повне панування в Італії та Німеччині.

Під враженням цих подій Англія в 1802 році укладає Амієнський мир з Наполеоном. У наступному 1803 році французькі війська рушили на Везер і на Ганновер. За угодою вони могли зайняти всю країну до Ельби. Ганноверське військо було розпущено.

Величезні воєнні перемоги і територіяльні здобутки незрівняно піднесли міжнародній престиж Франції. Вона стала теж на шлях внутрішніх реформ. Створення французького банку, вироблення нових кодексів, розвиток мануфактур сприяли зростанню держави та її прагненню домінувати на европейському континенті, а далі і в цілому світі.

Творець усього цього, Наполеон, у 1804 році був проголошений імператором Франції. 2 грудня 1804 року в Парижі відбулись коронаційні урочистості. У березні 1805 року Наполеон був коронований як король Італії.

Третя коаліція европейських держав проти Наполеона була дуже нещасливою. До неї пристали Англія, Австрія, Росія, Швеція і Неаполь. Прусія лишалась невтральною. Оточивши австрійську армію при Ульмі, Наполеон змусив її 20 жовтня 1805 року до капітуляції. 21 жовтня 1805 року

англійська фльота одержала велику перемогу на морі над французькою та еспанською фльотами при Трафальгарі, що змусило Наполеона лишити свої пляни про висадку в Англії. Але на суходолі успіх незмінно був по боці французів. На це не вплинуло запізніле приєднання Прусії до протифранцузької коаліції як відповідь на порушення її невтралітету.

13 листопада 1805 року французи вступили до Відня, а 2 грудня — у першу річницю коронації — відбулась відома битва при Австерліці, в якій Наполеон здобув вирішальну перемогу над арміями коаліції. На полі бою полягла вся російська ґвардія, скомплектована майже в цілості з українців, забраних до війська воювати за чужу справу. Дізнавшись про вислід бою, австрійський імператор Франц особисто прибув до Наполеона і просив миру, на що Наполеон погодився під умовою негайного усунення росіян.

Прусія 15 грудня підписала з Наполеоном Шенбруннський договір, зобов'язуючись не впускати до своїх портів англійських кораблів. Австрія за Пресбурзьким миром 26 грудня втрачала свої південно-західні володіння в Німеччині, Тироль і Венецію. Брати Наполеона стали королями Голляндії, Неаполю і Вюртембергу, а пасерб Євген Богарне — Баварії.

У війні проти Англії Наполеон застосував, починаючи від 1806 року, континентальну бльокаду. 12 липня 1806 року він уклав умову з німецькими державами про заснування Райнського союзу під його протекторатом.

Коли Прусія зажадала звільнення своїх південних земель та згоди на створення Північного союзу німецьких держав, Наполеон розпочав новий наступ. 10 жовтня 1806 року прусаки були розгромлені при Зельфіді, а 14 жовтня ціла пруська армія зазнала знищення у двох боях під Іеною та Ауерштедтом. 27 жовтня Наполеон вступив у Берлін.

На допомогу Прусії поспішила Росія. У відповідь Наполеон закликав поляків до боротьби за незалежність і 2 січня 1807 року вступив у Варшаву. Бої розгорілись на Вислі, але навіть найзавзятіший з них — під Пройсіш Ейлау не дав рішучої переваги жодній стороні. 24 травня французи зайняли Данціґ. Щойно велика перемога Наполеона під Фрідляндом 14 червня змусила росіян до Тильзітського миру, що був укладений 7-9 липня 1807 р.

У наслідок війни Прусія втратила багато земель. На сході створено Велике Герцогство Варшавське. Постало теж королівство Вестфальське з королем Ієронімом, братом Наполеона. На Прусію накладено величезну контрибуцію.

Тепер Франція панувала в цілій Західній Европі. Наполеон вимагав від Швеції, Данії і Портуґалії приєднання до континентальної системи. У відповідь Англія наказала своїй фльоті захоплювати невтральні кораблі, які виходять з французьких портів. Проте Швеція приєдналась до континентальної системи, а Данія теж уклала союз з Наполеоном. Для повної ізоляції Англії було зроблено спробу оволодіти в 1807 році Портуґалією, і в 1808 році Еспанією. Королем Еспанії став брат Наполеона Йосиф, що перед тим був у Неаполі. Тепер неаполітанським королем став маршал Мюрат, одружений з сестрою Наполеона.

Щоб запевнити собі підтримку Росії проти Австрії, Наполеон 17 вересня — 14 жовтня 1808 року зустрівся з російським царем Олександром в Ерфурті. Під час нарад були підтверджені умови Тильзітського договору. Наполеон натякав Олександрові на можливість поширення Росії коштом скандинавських і балканських земель.

Наполеон ще раз звернувся до Англії з пропозицією миру на основі наявних кордонів. Англія відкинула цю пропозицію і посилено допомагала Еспанії, яка була охоплена народнім повстанням проти французького панування.

В цей час спалахнула нова війна з Австрією. У травні 1809 року французи здобули Відень і 16 травня 1809 року в цісарському замку в Шенбрунні Наполеон підписав декрет про скасування світської влади пап. Церковну область в Італії приєднано до Франції.

Перемога Наполеона при Ваґрамі 5-6 липня 1809 року завершила австрійську війну і за Віденським мировим договором 14 жовтня 1809 року Австрія втратила Галичину, що ввійшла до складу Великого герцогства Варшавського, Зальцбург, Баварію і південно-західні землі.

Незадоволений своїм братом Людвиком, який слабо запроваджував континентальну систему, Наполеон приєднав до Франції Голляндію, а також Гамбург, Бремен і Любек, в липні 1810 року.

Тоді ж Наполеон розійшовся зі своєю жінкою Жозефіною і одружився з донькою австрійського імператора Франца, Марією-Люїзою. В 1811 році у них народився син.

Імперія Наполеона перед 1812 роком охоплювала майже всю Західню Европу. Крім Франції, до неї належали Бельгія, Голляндія, північна Німеччина до Балтійського моря з гирлами Райну, Везера, Ельби. Французький кордон проходив на віддалі 200 кілометрів від Берліну. Землі на лівому березі Райну від Везеля до Базеля, деякі частини Швайцарії, Піємонт, Тоскана, Папська область, частина північної та середньої Італії, були у посіданні французів. На Балканах Франції належала Ілірія, а на сході далеко висунене Велике Герцогство Варшавське, виладова база проти Росії. Королем Еспанії був Йосиф, а Неаполю — Мюрат.

Далі Наполеон широко розгорнув готування походу на Росію. Часті втручання Росії в західньоевропейські справи, її несумлінність у додержанні умов Тильзітського миру, зокрема щодо континентальної системи були підставою для війни. Перемігши Росію, Наполеон думав через російське Закавказзя організувати похід в Індію і відібрати від Англії цю найціннішу перлину британської корони.

Для послаблення Росії Наполеон проголосив свою прихильність до змагань Польщі та Литви за їхню незалежність, а також хотів відокремити Україну і думав про відновлення козацької нації. На замовлення імператора член французького міністерства іноземних справ Шарль Люї Лесюр у 1812

році, напередодні війни з Росією, закінчив працю "Історія козаків", в якій дав огляд історії України та обґрунтував її право на самостійність. Лесюр ствердив, що "українці являють живий доказ перемоги свободи над людьми, що народилися в неволі" і надзвичайно високо оцінив політичну діяльність Богдана Хмельницького та Івана Мазепи, відзначаючи його союз зі Швецією. Автор наголосив, що козаччина є "цікава не тільки своїм впливом на тогочасні сусідні держави, але й тому, що мала двох великих мужів Хмельницького й Мазепу. Для всесвітньої історії козаччина цікава двома великими подіями, а саме спробою Владислава IV за допомогою козаків стати справжнім королем Польщі й, окрім того, упадок Карла XII. Для політики історія козаччини подає приклад незвичайно оригінального урядування на зразок Спарти та Риму. Нарешті, для статистики історія козаччини цікава тим, що показує, як збільшилася російська держава через приєднання козаків і України".

Обраний маршрут походу через Литву, Білорусію і Росію не дав змоги французам безпосередньо зустрітись з українським населенням і переконатись в його відважності та волелюбності.

24 червня (на два дні пізніше, ніж Гітлер у 1941 році) 1812 року Наполеон перейшов Німан, здобув Ковно, Вільно і рушив далі на Смоленськ і Москву. В Могилеві архиєпископ могилівський і вітебський Варлаам Шишацький, українець з козацької родини, визнав Наполеона імператором і виголосив про нього проповідь. Він вірив, що французи принесуть волю Україні. Наступ Наполеона тривав далі. 7-го вересня відбулась генеральна битва під Москвою. Москалі оборонялись відчайдушно, але, втративши протягом одного дня половину своєї армії, не могли далі продовжувати бій і відступили. Серед поляглих в їх армії було багато українців та білорусів. 14 вересня Наполеон вступив у Москву.

В дні грізної небезпеки для Росії цар Олександер доручив українському генерал-губернаторові князеві Лобанову-Ростовському організувати кілька козацьких полків. Це збудило серед українського дворянства надію на відродження козаччини і швидко було сформовано 15 кінних полків. Один полк сформував Іван Котляревський у Полтаві і дістав за це чин майора, діямантовий перстень і 500 карбованців річної платні. Але російський уряд не вислав козацьких полків проти французів, побоюючись зради.

Пожежа Москви, яку запалили самі її мешканці, спустошила місто і позбавила армію Наполеона відпочинку після довгого маршу, а рання зима з великими морозами, до яких не були призвичаєні французи та італійці, зменшила бойовий дух війська. Наполеон думав рушити на Україну і перезимувати там, у південних краях. Виступаючи з Москви, він узяв зі собою книгу "Енеїда" Котляревського. Та після запеклої битви під Малоярославцем Наполеон розпочав відступ на захід. При Березині росіяни зробили невдалу спробу перерізати йому шлях, але самі зазнали поразки.

Переслідуючи армію Наполеона, російське військо вступило в Німеччину. Створилась нова коаліція проти Наполеона. До неї ввійшли Росія, Австрія, Англія, Швеція і деякі німецькі держави. Бої почалися на Ельбі. Тим часом по всій Европі спалахнули визвольні рухи народів, поневолених Францією. У великій битві під Ляйпціґом Наполеон не мав успіху і відступив за Райн. Слідом за ним ішли війська коаліції, які вступили до Франції і після бою з паризькою залогою 31 березня 1814 року окупували Париж.

Наполеон змушений був 11 квітня 1814 р. зректися престолу і був оселений на острові Ельбі.

На Віденському конґресі (1814-1815), скликаному для укладення миру з Францією, не дійшли до згоди, а навпаки ледве чи не до війни між членами коаліції, і відновлена у Франції династія Бурбонів, яка була повалена під час французької революції, викликала проти себе загальне невдоволення. Довідавшись, що вся країна і армія чекають на його поворот, сподіваючись повернення Франції її попередньої величі, Наполеон вирішив використати це сприятливе для нього становище і 1 березня 1815 року висадився у Франції, де його захоплено вітало населення і військо.

Наполеон рушив на Париж і вступив у столицю 20 березня та проголосив відновлення імперії. Перелякані великодержави Европи вислали проти нього велике військо. 18 червня 1815 року в бою з англійцями та прусаками під Ватерлоо французька армія зазнала великої поразки. Наполеон 22 червня вдруге зрікся престолу і опинився на засланні на острові святої Гелени.

Там він зайнявся літературною працею, писав теоретичні твори, описував свої походи, давав власні завваги з приводу праць інших військових письменників. Військове мистецтво він уважав справою генія.

Помер Наполеон 5 травня 1821 року на острові святої Гелени. Його труну в 1840 році перевезено до Парижу і з великими урочистостями поставлено в Соборі Інвалідів.

Як імператор, Наполеон провадив великодержавну політику і намагався створити світову імперію, як Юлій Цезар. Він нехтував національні права різних народів і обертав їх на своїх васалів. Тому і його плян відновлення козацької нації, коли б він переміг Росію, виглядав би як державний твір, подібний до Великого Герцогства Варшавського під протекторатом Наполеона і з ким-небудь з його родини на чолі, хоч, звичайно, там були б запроваджені гуманні закони і не було б такої жорстокої кріпацької неволі, як це було під російським пануванням.

Як полководець, Наполеон зайняв видатне місце у світовій історії. Він надав своїй армії вироблену організацію, запровадив чіткий поділ на дивізії та корпуси і різні ґатунки зброї (піхота, кіннота, артилерія). Кіннота складалась з великих з'єднань, здатних завдавати могутні удари. Артилерія мала в боях масове застосування. Основною метою Наполеона, як полководця, було розгромити живу силу ворога в генеральній битві. Він додержувався засади бити ворога по частинах і старався досягти найбільшої переваги в районі головного удару.

До місця бою військо підводилося з різних місць зосередження і тим забезпечувався вихід у ворожі фланги та відрізання противникові шляхів до відступу.

Новий принцип був застосований і в постачанні армії. Харчі почали збирати на місцях і цим зменшувалась кількість обозів з провіянтом та збільшувалась рухомість армії.

На командні посади висували виключно за бойові заслуги та відвагу, без огляду на положення.

Військові письменники Кляузевітц і Жіміні вважали бойові методи Наполеона єдино вірними рецептами для перемоги. Наслідуючи ті методи, Вільгельм, а пізніше Гітлер мріяли зажити слави Наполеона, хоч в порівнянні з ним виглядали жалюгідними ліліпутами.

Великий історичний матеріял для своєї праці "Наполеон і Україна" зібрав з різних французьких архівних джерел проф. Ілько Борщак, але несподівана смерть перешкодила йому завершити цю працю.

Ганна ЧЕРІНЬ

НАДХОДИТЬ НІЧ

Рогатий жук, мов рак, розставив клешні
І люто ловить ворога — дрючок...
Надвечір пахнуть юністю черешні,
Гіркаво й п'янко. Вигляда дочок
Журлива мати, ставши на порозі,
І кіт муругий виглядає теж.
А діти горобцями по дорозі
Стрибають — де їх спати заженеш!
Почався жаб'ячий концерт на річці,
І спілий місяць викотивсь з-за хмар.
З-над лісу їде ніч на чорній бричці,
М'якого сну розстелюючи чар.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ОДУМ-У

запрошує

ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

на

ОДУМІВСЬКУ ЗУСТРІЧ

США і КАНАДИ

яка відбудеться

в суботу, неділю і понеділок 4, 5, 6 вересня 1971 року

(День Праці) на одумівській оселі "Київ" у штаті Нью-Йорк.

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

СУБОТА:

Дефіляда одумівських відділів та спортові змагання.
Забава — музика — танці.

НЕДІЛЯ:

Служба Божа.
Виступи одумівських мистецьких груп.

ПРО ПОНЕДІЛОК

і можливі доповнення чи зміни програми буде повідомлено в наступних числах "Молодої України".

Оселя ОДУМ-у "Київ" лежить недалеко містечка Accord, між містами Kerhonson і Kingston, на шляху 209. Їдучи з Kingston-у, поминути містечко Accord і перша дорога праворуч, на розі якої є Pine Tree Hotel, веде до оселі ОДУМ-у.

Роман ФЕДОРІВ

ТУРЕЦЬКИЙ МІСТ

Повість

1

Набачився Тимко Шершун усього на тутешньому ринку, а снилося чомусь відро сливок; сині, припудрені сизим пилком сливи заслонили собою і яблука, і груші, і картоплю, і м'ясо в ятках, і всяку зеленину, що оберемками духмяніла на прилавках. Це, певно, через те, що Тимко давно сливок не куштував, бо ще яблуко зрідка, коли не свіже, то бодай квашене перехоплював у рибкоопівській чайній після якогось там келішка, а про сливи й зовсім забув, що вони десь ростуть і родять.

Не ростуть сливи на студеному Білобережжі... Тому ниньки й снились.

Щоправда, варгата бабця з Польських фільварків уміла по-крамарському товари прихвалювати, мовляв, її сливи і роду угорського, і на смак солодші від меду, і на дотик пругкі...

Пащекувата трапилась бабця.

Але могла й не вихваляти свої сливи, бо Тимко і так бачив, що добрі. Великі, довгасті, вони нагадували яйця якоїсь птахи. Тимко без бабиного дозволу зачерпнув у долоню кілька штук, кинув до рота, хруснув зубами, жовтавий сік бризнув по губах...

— Солодкі ж, чортяки, — виплюнув під ноги кісточки. — І по скільки ж, бабцю, дерете за кілограм?

— А я на кілограми не торгую. Марудно, — проспівала тоненько бабця. — Беріть відро, га? За руб п'ятдесят віддам.

Тимко Шершун на кам'янецькому торжку не базарював більше четвертини віку, ціни на садовину міряв північними прейєскурантами, тому витріщив і без того булькаті очі.

— Руб п'ятдесят?...

— Хіба дорого? — образилась бабця і гоноровисто підобгала посічені зморшками губи.

— Та чо'... Навпаки, — поспішив заглаїти стару. — Оце житуха, — аж прицмокнув язиком. — Да-да... По руб' п'ятдесят, значиться, за відро? Беру.

Наладував сливами сіточку, понасипав у кишені. Нипав поміж ятками і пострілював кісточками. Ринок гудів приглушено, ліниво, як обкурений димом рій. Проте і цей стриманий гамір не пробивався до Шершуна. Тимко, як і всі тут, штовхався, прицінювався, жмурив очі від вранішнього сонця, воював з осами, що обсіпали солодку сіточку, однак робив усе це механічно.

Ще нічого собі не сказав і ще нічого певного не вирішив, але вже на ринку достеменно знав, що зостанеться в Кам'янці. Чи на завше? Хто зна... Можливо... Півтора карбованця за відро сливок заворожили його остаточно. Перспектива дешевого і ситого життя вистелювалась білими полотнами зримо і ясно. він йшов тими полотнами і уявляв хатину в садку на передмісті, в Карвасарах, і пишну молодичку у вікні, дарма що давно розміняв п'ятдесятку.

"А що, — вмовляв самого себе, — пора, Тимку, десь каменем сісти. Доста нашвендявся світами, грошиків призбирав... Чому якраз у Кам'янці? Молодість згадав чи, мо', потягло на старість у рідні місця? Пусте, — сплюнув сердито. — Пусте, чуєш, Тимку, і молодість і рідні краї. Риба, панедзею, йде нурка, де глибше, а чоловік винюшкує, де краще. Бо візьмемо, приміром, ті ж сливки... Руб п'ятдесят за відро, а з них, панедзею, і мармеляду для спожитку, і варення, і самогон при потребі викуриш. Є хосен..."

Тимко Шершун лежав поміж капелюхами лопухів на валах біля Турецьких бастіонів. І сам до ладу не міг би розтовкмачити, як сюди забленькав. Мабуть, після хмільного полуденка постерігся втрапити на очі готельної адміністраторки, яку вчора ледве впросив пустити переночувати, а сонце пряжило по-серпневому, отож і вибрав затишок далі від людних місць, щоб виспатися й очуматися. Кручена бруківка привела його до чорної від старости Вітряної брами. Впізнав її одразу; брама стриміла на тому ж місці, де розсідалася за його молодости і за молодости Тимкового батька, діда, і так само, як колись якщо дивитися з дороги над Смотричем, котра, неподалік перескочивши річку через місток, розгонисто бігла на Польські фільварки, різьбилися на тлі ясного неба колись грізні зубці Турецького бастіону.

Десь тут... десь тут... поблизу бастіонів, поблизу Ковальської башти тулилася до скелі батькова халупчина...

Десь тут...

Але згадка про батькову хату скресла і зникла, так часом мелькне і відразу губиться в людському муравлиську знайоме і незнайоме водночас чиєсь обличчя. Тимко думав про сон, про відпочинок, і ноги самі звернули на залопушені вали. Часину сидів, обнявши руками коліна, сидів і слухав, як незрозумілий щем пощипував серце. Може, пригадалося, що якраз отут гасав бур'янами, бавлячись із ровесниками у війну? А може, цей щем насилав на нього каламутний плин Смотричу?

Тьху! Лізе чоловікові в голову всяка марниця. Щезни, бідо, і пропади.

Шершун ліг горілиць, довгий і сухий, як рубель, прикрив од сонця очі кашкетом і відразу заснув. І привернулися йому сливки... не батькова хата наснилася... і не давні дитячі гульки, а якраз сливки. Вони синім градом падали з неба і котилися з бійниць Турецького бастіону. Тимко згрібав їх лопатою в кошелі, згрібав і репетував на всю горлянку:

— Мало-о, панедзею!...

Помалу сливи зникли. Хтось термосив його за

плече довго і вперто, поки Шершун не блимнув почервонілими глипаками. Спершу не міг отямитися, у вуха, як у глечик, налилося повно голосної тиші; в тиші кожний звук бамкав у свій окремий дзвін: ось вибренькує між лопухами муха, та так вибренькує, мов би викувала крила з чистого срібла, а ось проторохтіла по бруківці підвода... А може, це покотився далекий грім?

За Польськими фільварками догоряло сонце. Зубчаста тінь од Турецьких бастіонів лягла чорною плахтою на вали, в тіні студеніло. Шершун озирнувся за піджаком, що лежав під головою. І стрівся поглядом із дідком, який сидів трохи позаду, затиснувши між колінами гудзувату палицю. Дідок був у крислатому брилі, вельветовій куртці і в тапочках на босу ногу. Чомусь якраз дідкові ноги, білі у вирізах тапочок і аж сині там, де заголилися холоші штанів, повернули Шершуна у звичний світ. Він хотів щось спитати, раптом пригадавши, що такі білі аж сині ноги були у його батька, коли той лежав на столі, але дідок випередив його:

— Ви так крізь сон лементували... І мусив я дертися сюди, думаючи, що вам зле...

— А то ж, гадаєте, добре? Нудить від перепою, — висповідався Шершун.

— Буває, — хитнув брилем дідок. — Лише не варто було лягати на осонні.

— Чорт мене не вхопить, — Тимко зневажливо махнув рукою. — Сонце, кажуть доктори, найкращий лік. Я за ним, панедзею, знудьгувався, як дитина за маминою цицькою.

— Певно, здалека приїхали?

— Зараз? Звідси, панедзею, не видно. З півночі... з Білобережжя.

— А-а, — невиразно промовив дідок і зацікавлено обмацав очима Тимкову статуру. Шершун майже фізично відчував те обмацування, гнівався. "Обзирай, обзирай, панедзею", — сопів Тимко у рудий вус, що стрипіхато кущився під носом.

Дідок, видно, чи не мав його за колишнього арештанта. Бо спитав:

— Давно ви звідти?

— Звідки? — насмішкувато обізвався Шершун.

— Та, гадаю... з місць...

— Погано про мене думаєте, панедзею, — Шершунові брови сповзли на очі. — Я на Білобережжі рибку ловив, на Полтавщині нафту качав і знов вернувся на Білобережжя і там карбованчики кував, — засміявся несподівано. Коли ж Тимкових уст торкалася усмішка, то відразу засвічувалось і ясніло все його видовжене обличчя: сміхом променилася кожна зморшка, сміхом полуменів кожен рудий волосок, і тоді рудий Тимко ставав золотим.

Чи здогадувався про це Шершун? Мабуть, ні, бо всміхався він рідко.

— Видно, старію, — похнюпився від Тимкового сміху дідок, — коли вже не можу розпізнати людину. Колись вистачало одного погляду, аби я міг сказати, що це за людина.

"А щоб ти скис, — добродушно розмірковував над його словами Шершун. — Диви, мовить, що старіє... Та ти, панедзею, давно струхлявів, сімдесятку, певно, маєш криту, бо і руки в тебе трусяться, і голова... і зсохся на помело".

— Слідчим, панедзею, працювали, що вміли бачити людину, як через скло? — врешті згадав Шершун.

— Але де,—запротестував дідок.—Учителем...

Шершун учителів не любив, залишилася ця неприязнь із далекого школярства... далекого... зеленого... а гляди, живе неприязнь і понині.

Запанувала ніякова мовчанка. Тінь од Турецьких бастіонів розрослася і сягнула зубцями дороги. З Вітряної брами вигулькнула і погойдалася на Польські фільварки карета швидкої допомоги. На приземкувату стіну, що, стоячи вздовж берега Смотричу, стерегла колись підступи до Вітряної брами і Турецьких бастіонів, осідала звихрена колесами пилюка. По той бік річки сонце лизало червоними язиками круглу, новими гонтами вимережану маківку ще однієї башти, назву якої Шершун не пам'ятав. Учителеві здалося, що чоловік із Білобережжя мовби пильніше приглядається до тієї маківки, тому пояснив:

— Настінну теж реконструювали... Добрим, чуєте, вітром повіяло, повернулися в нашому місті лицем до історії... камінець до камінця тулять... бережуть... А у нас є що берегти. Цілий заповідник середньовіччя...

"Кому ти розповідаєш, панедзею, — славнозвісно, немовби навмисне, позіхнув Шершун. — Я тут усі закамарки облазив".

Голосне Тимкове позіхання розсердило старого; він, може, гострив на язиці колючкувате слово, але, глянувши в заросле Тимкове обличчя і на довгі ручища, спитав:

— Ви в нашому місті вперше?

Шершун не квапився відповідати.

— У гості, може, приїхали чи на відпочинок? Кам'янець, прошу вас, це курорт без курортників. Клімат м'який... пейзажі мальовничі... А історія... — Старий учитель встиг забути Тимкове позіхання і вже готовий читати йому цілу лекцію про своє місто.

— Лишіть, я все це знаю, — грубувато перебив старого Шершун. — Я просто... гм... повернувся.

— Це закономірно, — чомусь зрадів учитель. — Бо де б чоловіка доля не носила, але коли наступає його осінь, коли спершу зрідка, а згодом частіше до нього приїжджає карета швидкої допомоги, тоді він пакує валізи і повертається на

ПРИВІТАННЯ

Найкращі побажання — щастя, здоров'я і багато успіхів в родинному житті надсилаємо ЛІДІ ХОВАНСЬКІЙ — виховниці Юного ОДУМ-у, членові вокальної сімки та ансамблю бандуристів ОДУМ-у Чікаґо, яка одружується з Петром Криворученком. Всього найкращого Вам, молода пара!

Філія ОДУМ-у Чікаґо

рідну землю. Так, так, у цьому є певна закономірність.

— Говорите, ніби з книжок читаєте, панедзею, — покепкував із нього Шершун.

— Мене, до речі, звуть Василем Юхимовичем Доброчином... — відрекомендувався старий, злегка нахиливши голову.

— А мене — Шершуном. Тимофій Петрович Шершун... Не чували про такого? — Тимка починала забавляти ця розмова.

— Ні, — придивлявся до нього вчитель. — Ні, в мене не було такого учня...

— Ми квити, панедзею. Ваше прізвище Шершунові теж нічого не говорить. Як, зрештою, нічого не говорить і ваше казання про рідну землю. Ми з вами люди, слава Богу, не нинішні...

— Пробачте, щось не второпаю, — заметушився збуджено Доброчин.—Ви що, заперечуєте природне для кожної людини синівське почуття до рідної землі? — Старий дістав окуляри, осідлав ними носа і вперся здивованим і трохи розгубленим поглядом у Тимкове обличчя. — І навіть ображаєтеся, що приписую вам це почуття?

— Чого б я мав ображатися? Я такий чоловік, який нічого не заперечує і нічого не береться стверджувати. То таке діло... Я простий роботяга, високих шкіл не кінчив. Але ношу на карку голову, а не гарбуз, маю вуха й баньки — отже, щось спостерігаю, бачу...

— Ну, ну,—підганяв бесіду Доброчин,—і що ж бачите, що відкрили для себе?

— Я, панедзею, відкрив, що оте синівське почуття, як ви кажете, до рідної землі... всі оті сльози, охи і ахи зосталися в минулому, а коли воно в когось і тепліє — то як забобон.

Старий учитель схопився з місця.

— Забобоном називаєте любов до рідної землі? Похвально, дуже похвально... Це справді відкриття. Тільки не розумію, чому те почуття зосталося в минулому.

— Бо колись, скажімо, хазяїн тримав якусь там десятину землиці,, він і вростав у неї по пупець. Коли б міг, то повернувся б до неї і з тамтого світу. Оце була любов...

— Ви трактуєте про любов до рідного... як... як куркуль, — пригадав старий призабуте слово. — Але ж це дві різні речі: святе синівське почуття до отчої землі і приватновласницькі інстинкти. Я маю на увазі перше...

— Я панедзею, теж говорю про перше, — припечатав не без задоволення Шершун. — Власне мені здається, що перше й друге злитні, цілі... мов яблуко.

— І у вас особисто, товаришу Шершун, отут у серці, — старий тицьнув пальцем йому в груди — нема... ні крапелиночки нема отого святого почуття? Чи ви просто, немолодий уже чоловіче, позуєте!

— Чи воно святе — на зуб не пробував, але чого нема — того нема, — хвалився Шершун. Йому завше подобалося дражнити людей, заперечувати їм навіть тоді, коли вони мали рацію. А зараз і не потребував кривити душею. У нього, справді, не тенькнуло в грудях, коли вчора підїжджав до Кам'янця. — Чого б то я мав позувати? Я й раніше про це навіть не думав. Тому й жилося вільно... мов птахові.

— Але ж бо й птах має вітцівщину... — жахнувся Доброчин. — Уперше такого оригінала зустрічаю.

— Е ні, — заперечив Шершун. — Не можна сказати, що я без вітцівщини зовсім. Вітцівщину ніби маю. Просто, чоловік має з чого вибирати. Тут не вподобалося, — вузлик на плечі і гайда на нове місце. Ви ж чули, Василю Юхимовичу, що риба шукає...

— Чув, чув, — заслонився долонями Доброчин. — Можете не договорювати.

— Але ж цю придибашку не дурний вигадав,— напосідав на старого Шершун.

— Дурний не дурний... але мені в голові не вміщується... — скоріше самому собі, аніж Шершунові, говорив Доброчин. — Людина, прошу вас, крім куцої філософії про те, що риба шукає, де глибше, має ще щось... повинна мати... В одного це щось може бути спогадами про дитинство... про першу росу в досвітковому полі... в другого — материна пісня... татова казка... в третього — перша виточена на заводі деталь. Нарешті — історія. Без цього всього людини нема, є перекотиполе.

— Говорила-їхала, панедзею, — Шершун зверхньо поплескав учителя по худих лопатках. — Бачу, до згоди ми не дійдемо. Ви ідеаліст, а ми, — Тимко розгонисто бубнив себе в груди,— ми люди прості: нам би гроші і харчі хороші. Ми матеріялісти.

— Лишіть, прошу, — замахав обома руками старий Доброчин, — товкмачити і краяти філософію на свій лад. Поясніть краще: навіщо розпинаєтесь за когось, чого промовляєте від імені багатьох "ми"? Адже тільки ви один сповідуєте таку віру.

— Аби ви, Василю Юхимовичу, здорові чулися, — блиснув Тимко частоколом жовтих зубів. — Не я один, ой ні. Уявіть собі, панедзею, що на сільському сході або просто на колгоспних зборах в подільському-таки селі... десь тут поблизу... об'явився вербувальник з-під тієї-таки Полтави чи з того ж таки Білобережжя і сказав би громаді таке: "Граждане колгоспники, кличу вас у наші краї. Кожному, хто переселиться туди, наділяємо у вічне пользування хутір з центральним опаленням, помаранчевий садок, пасіку. Дістанеться також автомобіль "Запорожець" нового випуску, плюс двісті рублів місячної зарплатні"...

— Ну. й що з того? — насторожився Доброчин. — Гадаєте, що...

— Я не гадаю, панедзею, я точно знаю, бо суджу по собі, що завтра усе ваше село спорожніло б до ноги. Зосталися б самі предсідателі... і ніхто б сльози не пустив за отими, як ви кажете, росами... спогадами... історією. Там теж роси. Я один раз, панедзею, живу на світі, то хочу життя прожити як належиться. А де його проживу, тут, на цій, як ви кажете, рідній землі, чи навіть десь у Туреччині-Німеччині або і в Америці, все одно, лиш би зараз, поки ноги носять, житуха була добра. А здохну — байдуже мені, в якій землі мої ратиці загребуть.

— Бо мертві сорому не мають, — промовив задумливо Доброчин, згадавши літописну мудрість.

Шершун зрозумів учителеві слова по-своєму.

— Нічим бити мою жизняну карту? То-то, панедзею, ми теж не ликом шиті. Що говорю — не з пальця висмоктую, жизнь наблюдаю...

Доброчин сумно посміхнувся, посмішка у нього теплилася м'яка, добродушна, ледь-ледь приперчена іронією. Так уміє посміхатися лише вчитель, слухаючи учня, який не вивчив домашнього завдання.

— Чого ж, Тимофію Петровичу, — обізвався Доброчин, — маю чим бити вашу жизняну карту, але чи варто. — Справді, чи варто витрачати час на суперечку з людиною, котра вже прожила життя, виробила свої усталені погляди на речі? Не переконаєш його... та чи й треба переконувати? Хіба од цього щось зміниться? Піде цей Шершун з-під Турецьких бастіонів, загубиться у місті і житиме, як жив дотепер. "Нам би гроші і харчі хороші..."

— Та ви кройте Шершуна, кройте, — кепкував Тимко з старого. — Може, й до моєї дзвіниці дійде висока матерія.

— Не дійде, Тимофію Петровичу, — з жалем відповів Доброчин. — Дзвіничка у вас — мов зільниця, в якій вам мати колись золила штанці. Її, дзвінички вашої, навіть у цих лопухах не помітиш. А вам здається, що вона до хмар сягає, з цієї висоти і про важливі речі судите. А яка висота — такі і судження. Здається мені, Тимофію Петровичу, що ви не пробували бодай краєчком ока зазирнути в душу нашої людини, щоб розглянути її скарби. Я не говорю лише про подолян. Я знаю трохи поморів, корінних людей на Білобережжі, де ви рибку ловили і карбованчики кували. Боже мій, яка сила духовна в них закладена, яка закоханість і прив'язаність до суворої, але отчої землі.

Ну, а про історію тутешнього краю то й поготів не маєте поняття. Ви кажете, що вербувальник заманив би когось у помаранчеві гаї. Дурниці!... Звичайно, це не означає, що обстоюю хуторянство, замкнутість і так далі. Людина може собі жити й не на землі прадідів, але вона, людина, повинна пам'ятати, що прадідна земля в неї є.. або ж наректи навічно рідною нову землю, полюбити її... Ось, наприклад, живуть на Поділлі поляки. Їхніх прадідів давно спровадили з Польщі... вони не втратили ні своєї мови, ні звичаїв, ні національности. Зате вони втратили невидимі тонкі нитки, котрі єднали їх із матірною землею. Тому вони говорять: наша ойчизна Україна. Людина мусить мати, як мовлять галичани, ґрунт під ногами. Це не так просто... торбу на плечі.

Тимко Шершун поривався заперечити вчителеві, вставити в його бесіду супротивне слово, але старий мурував слова щільно, одне біля одного, як муляр кладе цеглу. Доброчин од цієї роботи аж помолодшав, запалі щоки розрум'янилися. Давно не промовляв так довго і так пристрасно. Хтось, можливо, коли б слухав його збоку, здвигав би плечима, дивуючись, що старий учитель торочить про речі ясні і зрозумілі, як зрозуміле кожному весняне повернення лелек до гнізда, в котрому торік випестували пташенят, як не потребує тлумачення слово "мама".

Але ж бо знайшовся один мудрагелик, що не хоче цього зрозуміти. Не хоче?... Чи, можливо, не вміє?

Тимко Шершун, звичайно, не збирався ані каятися, ані навертатися в Доброчинову віру. Він, певно, покепкував би з учителевого казання, бо не звик відкладати слово на потім, однак шлунок бунтувався-таки не на жарт. Тому він кивнув лише старому, мовляв, почекайте тут, і подався.

Доброчин розстелив куртку і сів поміж лопухами. Втомився від розмов із Шершуном, розмов, мабуть, безрезультатних, бо горбатого й могила не виправить, найкраще було б забратися звідси, забути про якогось Шершуна, хай мастить собі голову. Проте Доброчин відчував, що не рушиться з місця. Шершун зацікавив його як тип, і Доброчин спробує дослідити, вивідати, як народжуються, звідки беруться подібні людці, вияснити, нарешті, причину, що передувала наслідкові. Можливо, користі від цього Шершун не матиме, та хіба лікарі пам'ятають про користь мертвого, роблячи розтин його тіла, аби дошукатися, від чого він помер? Медики думають про живих. Так і тут... Учитель не перестає бути вчителем від того, що йде на пенсію. Хай сьогодні він не має перед собою притихлого клясу, котрий завше нагадував йому розоране поле, розоране, готове, але ще не засіяне, і від учителя, в першу чергу від нього залежить, гірчак чи пшениця виросте на цьому полі. Доброчин щоднини здибається із своїми колишніми учнями, із синами цих учнів, його слово і досі важить для них багато, і те, що він забув їм сказати вчора, повинен сказати завтра.

"Почекай, почекай, — зупинив Доброчин плин своїх думок. — Я шукаю, докопуюсь первопричини Шершунової біди, а вона, виявляється, лежить на поверхні. Коли від мене залежало, що посіяти на розораному полі, то, певно, на сумлінні Шершунового вчителя теж лежить тягар за те, що він колись забув покласти Шершунові в душу ядерне зерно".

Несподіване відкриття схвилювало старого. Завжди, коли про вчителя плескали погані речі, він червонів і сприймав це як особисту образу. Було... було всяке... більше тридцяти років варився в шкільному казані, терпів інколи й інтриги та плітки, а все ж працю учительську прирівнював до сьогочасного апостолювання, а звідси висотував і вимоги.

Хто знає, можливо, той учитель нічим не завинив перед Шершуном. А все ж, лише той, хто приростає пуповиною до рідної землі, хто хоче бути її сином, господарює на ній по-синівськи,— той господар справжній, відданий і, врешті-решт, діловитий, бо одне не виключає другого.

Шершун вернувся через півгодини. Неголена борода їжачилась рудою щетиною. Під пахвою приніс людський череп.

— Таки, панедзею, ждете, щоб навернути Шершуна у свою віру?—спробував пожартувати, сідаючи поруч. Череп поклав перед собою на камінь. Порожні очниці зорили на Доброчина.

— Я вартував вашого піджака, — відповів Доброчин. — Де це ви роздобули? — кивнув на череп.

— Що лячно? Нагадує про дещо? — Шершун знову показав частокіл жовтих зубів. — У піску надибав... коло берега. Смотрич, видно, виплюнув... Бачите, — ляснув долонею по своїй знахідці, — який білий. Це, панедзею, мій найперший арґумент у нашій суперечці: жий, поки живеться, на все інше начхай. Хазяїн оцієї білої коробки теж, можливо, розмишляв, як ви. А шана одна... В його черепі раки зимують.

— Бідолашний Йорик, — згадав Доброчин шекспірівського Гамлета. — Я знав його, Гораціо...

— Хіба ви знали цього?... — Шершун косо позирнув на череп.

— Я не про цього... — відповів учитель. — Був такий блазень.

— А ким міг бути цей?

— Ким? Може, турецьким пашею, може, королівським шляхтичем, кайзерівським або гітлерівським воякою. Це якраз ті, котрі заповзялися нас звідси викорчувати. Багато їх у Смотричі... Ріка деколи нагадує про них, очищається, викидаючи ворожі костомахи на берег. Мені чомусь здається, коли дивлюся на викинуті Смотричем кістки, що вони належать синові Богдана Хмельницького, Юрасеві-Гедеону-Звенжику, князю Сарматському і гетьману запорозькому...

— Синові... того Хмельницького? — хмурив лоба Тимко Шершун. — Читав я колись, що мовби Хмельницький був дай Боже чолов'яга...

— Певне... — підтакнув Доброчин. — Тільки не завжди у великих батьків народжуються великі сини. Юрась Хмельницький продавався тому, хто більше давав. Продавався і перепродувався. Коли в людини, хай вона буде навіть сином Хмельницького, нема ґрунту під ногами... то їй байдуже, як називатися і кому продаватися. Його могли величати по-польськи Звенжиком, і міг називатися з ласки турецької князем Сарматським.

— Он як, — мовив Шершун. — Зате, панедзею, він порозкошував. — Трохи спантеличений несподіваним зиґзаґом розмови, він, мовби граючись і водночас маскуючи хвилинну розгубленість, ударив по черепі чоботом. — Да-да, панедзею, пожив собі на втіху...

— Кепське, як бачите, видалось у гетьманича життя, коли всякий... його прахом розщибається.

— А ви кусючі, панедзею, — огризнувся Шершун, потемнів. — По-перше, костомаха ніякому гетьману не належить. А по-друге, він згинув і все.

Шершун не міг одірвати від черепа погляду і не міг затамувати страху, що небажано пробився в очах. Що це було? Ляк перед смертю, чи мимовільне уявлення прийдешнього, подібного на сьогоднішнє, надвечір'я, в яке хтось теж вдупить запиленим кирзяком у його порожні очниці.

Зажмурився...

— Ет, байдуже, панедзею, — сказав Шершун, стираючи долонею з обличчя, з очей хвилинне видиво. — Головне, аби тобі при житті ніяка холера не тицяла чоботом у морду. А по смерті... По смерті в усіх доля однакова.

— Помиляєтесь, Тимофію Петровичу, не однакова, — заперечив Доброчин. — Жив колись Юрась Хмельниченко, і жили колись звичайні люди. Проте кістки малих, як тоді казали, людей ніхто б не зважився б безчестити... навіть ви. Це, допустімо, були ті ж люди, які будували, наприклад, і Кам'янецьку фортецю, і оці мури, і оці башти, що сторожами стримлять навкруг Старого міста, і оці Турецькі бастіони... Будівничі й по смерті живуть у грізних стінах, їхні споруди свідчать: будівничі мали що і кого обороняти. Тому й думаємо про них із пошаною... а про Хмельниченка згадуємо, як про щось дуже слизьке. Різні у людей посмертні долі, різні...

— До речі, панедзею, в моєму дитинстві трохи інакше дивилися на башти і бастіони, — Тимко Шершун повернув розмову в нову колію, щоб затолочити попередню. — Тепер старі руїни, я бачив це вдень, відкопали з-під землі, попідправляли і понавішували таблиць, що, мовляв, не руш, це охороняється державою, жовторотиків-туристів до них водять. А я пам'ятаю... Я майже все забув, голова-решето, з того часу, коли бігав пацаном... а оце закарбувалося... власне, одна людина врізалась у пам'ять... людину цю й досі вважаю кровним ворогом. Він теж був учителем, панедзею, як на те пішло, — пустив Доброчину кольку під ребро. — Так ось, мій учитель ранками збирав на шкільному майдані дітвору, тобто нас, і починав до нас промовляти. І неодмінно закінчував одним і тим же: про потребу знищити струпи минулого, що обсіли баштами наш рідний город. "Оскільки, товариші школярі, — казав, — ми закладаємо фундаменти нового життя, то в тому новому ніякої трухлявини не потерпимо". Чомусь ненавидів мій учитель оці башти... Ви слухаєте мене чи спите? Чуєте, ненавидів, — тішився Шершун давньою зненавистю вчителевою і термосив за плече Доброчина, який невидюшо дивився кудись поперед себе. До Турецьких бастіонів підступала вечорова мряка. В повітрі гостро пахло юхтою і смолою, дух юхтовий випливав з-поза мурів бастіону, можливо, із старих казематів, у яких давно тримали зброю і порох, а тепер, певно, тримають чоботи.

(Далі буде)

Якщо пошукаєш у книгах мудрости уважно, то знайдеш велику користь для душі своєї.

Нестор
Літописець Київської Русі (1056-1114)

Музика виражає все те, що не може бути сказане, але про що не можна мовчати.

(Віктор Гюго)

КОЖНИЙ ОДУМІВЕЦЬ ПОВИНЕН ОБОВ'ЯЗКОВО ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ "МОЛОДУ УКРАЇНУ"

ПОВАГА ДО ІСТИНИ

Незавидне це почуття, почути від свого колишнього учня школи українознавства і вихованця молодечої організації, що історія України, якої ми їх учили, перекручена відповідно до нашого "побожного бажання" і суперечить науці. Ой, незавидне почуття!

Костику, — кажете йому, — невже ти не розумієш, що якраз та історія, якої тебе вчать в університеті перекручена відповідно до інтересів Москви? — Наводите йому інші приклади фальшування в російських джерелах. Але Костик все своєї: так вчать професори в школі, так пишуть підручники писані англійською мовою, а не якісь там еміґрантські, писані по-українському. Залізна логіка авторитету. А його ж учать шанувати авторитети, поважати науку, а не чиїсь бажання. Навряд чи можна хлопця засудити так з легкої руки, бо дійсність саме така: підручників з правдивою історією України англійською мовою немає. І тяжко комусь пояснити чи переконати, що якийсь учений, пишучи підручник, не дотримувався найважливішої вимоги вченого — поваги до істини. Трудно світ переконати словами чи сантиментом нашим, що саме російські вчені цієї вимоги не дотримуються. Американські підручники користуються російськими джерелами, і професори з них учать студентів. Отже це отрута, що пускається систематично в світ! Єдине, що залишається нам — це виробити протиотруту. І ось такою ляборатoрією, де ту протиотруту виробляють, є Гарвардський центр україніки в США.

Недавно довелося нам бути на інформаційному вечорі про цей центр. Вийшли з того вечора дуже підбадьорені, бо почули незвичайно цікаві речі та побачили капітальні праці, видані в цьому центрі. Справді, там зароджується вогнище справжньої української науки на весь світ. Побачивши книжку проф. О. Пріцака "Оріджін оф Рус", мені зразу пригадався Костик. От, що може змінити переконання цього молодого чоловіка! Це справді монументальна праця і без сумніву писана З ПОВАГОЮ ДО ІСТИНИ. Шановний автор писав її 20 років, і вивчив спеціяльно для цього кілька мов, щоб черпати інформації з оригінальних джерел. Коли ми на тому вечорі почули, що в Гарварді історію Київської Русі забрали з російської катедри і перенесли на українську, то подумали, що, мабуть, саме ось ця праця проф. Пріцака найбільше спричинилася до цієї важливої події. Це ж не де, а в Гарварді тепер усі будуть студіювати історію Київської Русі на українській катедрі.

Тільки на підставі таких фактів американські школи й підручники зможуть змінити, точніше, виправити історію України і все, що про Україну. Тільки таким способом можна довести істину. Гарвард — це великий авторитет у всьому науковому світі. А наука не політика. Тут мусить бути повага до істини, яка б неприємна вона комусь не була, бо повага до істини — початок премудрости, казав Герцен. На тому інформаційному вечорі ми почули таку радісну вістку: один студент славістики в Гарварді, американський мільйонер на прізвище Кілґур 1926 року взяв з собою кілька тракторів та й поїхав у Радянський Союз "міняти". Тракторам там дуже зраділи і дали йому за них багато "старого барахла" з поміщицьких бібліотек. Вислід був такий, що Кілґур привіз до Гарварду десяток скринь напакованих тим "непотрібом". Дещо можливо використав і через рік закінчив студії та й поїхав, а скрині ті стояли аж дотепер. І тільки як заснувався український центр, то наші поцікавились, що воно там за "барахло" з поміщицьких бібліотек. Виявили неоціненний скарб для нашої науки!

Недавно робили в Гарварді виставку українських стародруків, рукописів і деяких перших видань, то на 40 експонатів 25 було з колекції Кілґура. Тільки з цього можна собі уявити, які цінності нам попалися. Кажуть, що українці завжди на Бога надіються. В цьому випадку це справді якась воля божа, що послала чужинця рятувати наші цінності.

Як бачимо, ляборaторія протиотрути розгортає працю. 600.000 дол. забезпечили існування катедри історії довічно (доки існуватиме університет). І студентів наших є досить. Але ж плянуються катедри літератури й мови, які коштуватимуть до кінця 1972 року по 600.000 дол., а після 1972 р. вже буде треба по 800.000 дол. за катедру.

З цього видно, що ми не сміємо баритися. Мусимо пожертвувати на це велике діло ще цього року!

Тут слід відзначити, що автомобільна компанія "Форд" також погодилась нам помагати. До пожертви кожного свого працівника на "наш" Гарвард, компанія ще від себе жертвує таку ж суму. Це знов таки якась воля Божа, і працівники таких фірм справді згрішили б, якби це не використали.

Скажемо словами шановного проф. Омеляна Пріцака, кипучого промотора й надхненника цієї справи: "Якщо має існувати справжня наука про Україну, то українська спільнота її мусить фінансово забезпечити".

Дм. ГРУШЕЦЬКИЙ

ЩО ТАКЕ ЮВІЛЕЙ?

1. У стародавніх жидів запроваджене Мойсеєм святкування кожного 50-го року ("ювілейного"), під час якого рабів випускали на волю; майно, продане 49 років тому, переходило до колишніх власників та ін. Сама назва ця походила від слова "іобель", духового інструмента, в який сурмили, сповіщаючи початок ювілейного року.

2. Ювілеї в римо-католицькій церкві запровадив папа Боніфатій VIII в 1300 р., це періодичні (нині через кожні 25 років) урочисті святкування, протягом яких всім віруючим відпускається всі гріхи.

3. Ювілей — святкування 25, 50, 75 або 100-ліття якоїсь події або чиєїсь діяльности.

Зоя КОГУТ

ЯБЛУКО

Невелика яблуня, що росла між колючими кущами аґрусу, нічим не відрізнялась від інших яблунь. Яблука на ній були навіть трохи менші й трохи зеленіші, ніж на інших деревах і взагалі було їх досить мало. Але зір жінки зупинився якраз на них, чи скорше на одному з них, що висіло на гнучкій гілці недалеко від її, ще не простягненої, руки.

— Ходім, серце! Ну й чого тебе вічно сюди тягне? Знаєш же, що потім цілий світ про твоє гріхопадіння говоритиме, а йдеш. От горе мені з жінкою. І пощо тобі те яблуко, скажи? — тягнув її за руку молодий, ясноокий чоловік з шрамом на грудях, зліва.

— Ти такий примітивний, що навіть в забороні приваби не відчуваєш. Я хочу те яблуко, бо мені його не вільно, розумієш?

— Ні. Нічого не розумію. Людина ж мусить респектувати закони, прошу тебе, і коли сказано не роби, то й не роби!

— То ти й не роби! — всміхнулась трохи зневажливо. — Ти вже й так ініціятивою не обдарований, чого ж стогнеш?

Він пустив її руку і колупнув пальцем ноги вогку землю.

— Бо пізніше я буду в поті чола мучитись, і все через тебе!

— Зате матимеш виправдання, що я у всьому винувата...

— І що мені це поможе?

— Ще й як поможе! Терпіння з чужої вини навіть півгрішника мучеником зробить...

— Але ж не хочу бути ні півгрішником, ні цілим мучеником! Мені й тут добре.

— А звідки знаєш, що не могло б бути ліпше? — спитали з невинною посмішкою.

Він широко відкрив очі і хитнув головою. — Ну й що ти таке говориш? Чи ж може бути десь щось ліпше?

— Не знаю. Але знаю, що якби нам було трошки зле, то потім ми б знали, що є ліпше. А коли весь час однаково добре, то воно лише отак собі, добре...

— І звідки ти такої єресі набралася? Чи не той лепачий тобі голову морочить? Казав тобі уникати його компанії, бо я того не люблю... — він розгублено зірвав листок з берізки і розтер між пальцями.

— Якби любив, то я, може б, і уникала... — всміхнулась вона кокетливо.

— Що за безхарактерність! Якби я вже знав, що таке злість, то тепер хоч би позлостився, а так і сам не знаю, що робити...

Жінка ступила крок ближче і заглянула йому в очі. — Не знаєш? А от зірви мені яблуко...

— Ну, ні! На це мене не намовляй! Це вже твоя безславна функція.

— Мене то хоч до дечого знайшли придатною, а ти й на те нездібний.

— А кусати те яблуко, чи ж це не функція?

— Пхи! — скривилась вона.—Теж мені праця, на готове уста відкрити.

— Залиши мені хоч спогад, що я їх принаймні раз відкрити міг...

— Ах, який же ти бідний! Як подумаю, то, направду, не знаю чи зривати мені те яблуко, чи ні. Спокуса ж мусить бути варта гріха, а яка вже там з тебе спокуса...

— То й не зривай! — радісно сказав він. — Лиши його, і все буде добре. Ходім ліпше до річки купатися.

— Іди сам, мені все це набридло. То до річки, то до лісу, то знову до річки. Від одноманітности хронічну мелянхолію дістати можна...

Чоловік знизав плечима і, перескакуючи через кущі квітів, побіг вниз.

— Я ж вам казав, що вашому Адонісу хоробрости бракує! — всміхнувся смуглявий тип, виступаючи з-поза дерева.

— Ах! Це ви! — скрикнула молода жінка сполохано.

— А ви, може, когось іншого сподівалися?

— Я? Кого ж я могла сподіватися?

— Хто то може знати... Жіноче серце, як прірва, як не заглядай — нічого не побачиш...

Він витягнув з-за спини руку, що тримала червону квітку, і, легко вклонившись, простягнув її жінці.

— Це для вас! Хоч, правда, краса найгарнішої квітки блідне з заздрости, дивлячись на вашу...

— О, дякую — спалахнула вона. — Мій чоловік ніколи мені квіток не приносить. Ніколи...

— Можливо, він вас так не розуміє і не подивляє, як я. Ви ж є його звиклою власністю, тоді як для мене... Та залишім. Якщо хочете, то я вам навіть те яблуко зірву. Лише скажіть.

— Невже ви б це зробили для мене?

— Та я б для вас ще й не те зробив. Хочете?

Жінка з подивом дивилася на смугляве обличчя, що посміхалося кутиками уст, і мовчала. Смуглява рука простягнулася і, майже доторкнувшись яблука, раптом впала.

— Ах, я забув... Мені ж не заборонено його рвати, тому це не було б моїм геройством. Це тільки вам невільно. Ну що ж, діти мусять слухатись, бо неслухняних ставлять у кут...

— Я не дитина! — скрикнула вона трохи ображено.

Смуглявий подивився на неї примруженими очима й зідхнув.

— Ні, ви не дитина... Майже... Але ще й не жінка. Як жаль.

Яблуко блищало на сонці й легко гойдалось від лагідного вітру.

— Чому жаль? Чому?

Смуглявий мовчав.

— Ви мені не хочете сказати? Ви мовчите? Ах, ніхто мені нічого не каже, ніхто мене не розуміє. Як мені вже все це остогидло! Невже отак буде вічно?

— Не мусить. Я б вам показав інше життя, але...

— Що але?

— Не можу. Ви ж боїтесь...

— А як я вам доведу, що не боюсь, покажете тоді?

— Побачите...

Жінка подивилася в його очі, що були глибокі й таємничі, як безодня, і, набравши повітря, вхопила яблуко. Гілка похитнулась і затремтіла, листя зашепотіло перелякано, десь жалібно скрикнув птах.

Зелене яблуко залишилося в її руці.

— Бачите? Бачите — я не боюсь! — крикнула переможно.

Її голос рознісся по долині, вдарився об стовбури дерев і покотився, помалу затихаючи, до річки. Перелякані птахи підлетіли з криком, десь далеко завив вовк. Жінка перелякалася.

— Я, направду, не боюсь... Направду...

— Перша неправда — подумав смуглявий і задоволено потер руки.

— Ну, й шо мені тепер з ним робити? — спитала наївно. Ще наївно...

— Я думаю — їсти...

— А що, якби я його назад повісила? — прошепотіла, озираючись.

— Та ж ви казали, що не боїтесь. Але хіба можно вірити жінкам...

— І не боюсь! — тупнула ногою. — А ні трішечки!... Та, може, воно гірке? Вкусіть ви перший, а потім я, добре?

— Я вже його їв, воно взагалі не гірке. Справді.

— А як я вас попрошу? Отут збоку, лише надкусіть, тоді й мені буде смачніше. Прошу!

— Чекайте! Це ж я маю вас спокушувати, не ви мене! І кусати теж не мені призначено... Але, зрештою... Чому б і ні? — він скоса подивився на жінку і, наче попечений, спустив очі на землю.

— Вкусите? Ну? — спитала та, торкаючись його плеча.

— Але тоді ж ціла історія догори ногами стане. Це ж він мав кусати, не я...

— Він... — жінка надула пухкі уста і відвернулася. — Він нудний... А ви такий... такий...

— Ну, який?

— Такий... Ах, лишім це... Може, ви й, справді, маєте рацію. Я піду до нього. Прощайте.

— Чекайте! — смуглявий подивився на неї неспокійно. — Одну хвилину!

Але вона вже відвернулася від нього й зідхнула.

— Мені без вас буде сумно, але так мусить бути... Прощайте!

— Та слухайте! — він підбіг до неї і взяв за руку. — Почекайте! Я мав вам щось сказати... мав щось тут зробити... Ах, все одно...

— Перше нехтування обов'язками — подумала вона і повела бровою.

— Він же так мене любить... Він буде в поті чола...

— А я що? Думаєте, що я не потраплю потіти?

— І він буде моїм господарем, а я йому...

— Перестаньте вже мріяти!

— Я не мрію. Таке вже наше призначення, і ми мусимо слухати, бо неслухняних у кут ставляють.

— Ми не діти! — скрикнув роздратовано.

Вона всміхнулася і відвернула лице, щоб він не бачив того сміху.

— Ні, ми не діти... але ще й не дорослі. На жаль... — сказала. Потім, змірявши його постать гарячим поглядом, спокійно піднесла яблуко до червоних уст і — вкусила його. Ні, воно не було гірке, воно смакувало, як звичайне яблуко, може хіба було трохи солодше.

— Що ви зробили?! — скрикнув він майже перелякано:

— Нічого... За вашою порадою я — вкусила. Ну, прощайте, мені пора, бо бачу, що вже готуються громи.

Смуглявий раптом вихопив з її рук яблуко і, глянувши на неї примруженими очима, вкусив. На небі загорілась блискавка, тяжкий удар грому налякав землю. Ривкий вітер замотлошив деревами, завив тужливо.

— Де ти?... Де ти? — почувся розпачливий голос від річки. — Що ти зробила? Пощо занапастила нас, нещасна?! Ох, лихо мені... Давай вже мені ту отруту, нехай сповняється все, що мало бути... — кричав ясноокий чоловік, підбігаючи до пари.

— Запізно, голубе, я вже тебе не потребую. — всміхнулася жінка, відкинувши на спину своє довге, шовкове волосся.

— Що це значить ?Як це так?

— Зовсім просто: я дала комусь іншому вкусити, от і все.

— А я? Що тепер буде зі мною? — зніяковіло зупинився ясноокий.

— Хіба ж я знаю? Може, підеш до пекла.

— Чому? Що ж я зробив? Я ні в чім не винен! Я не вкусив!...

Вона розсміялася.

— Бо не мав нагоди, бідний, хоч і чекав на неї...

— Ні! Ні, я не чекав. Я все тебе намовляв не зривати. Казав навіть не дивитися на те прокляте дерево.

— А пощо ж ти думаєш його посадили тут?

— Ну... — він безпомічно глянув навколо. — Я не знаю. Може, щоб переконатися, чи встоїмо ми перед спокусою.

— Найліпший спосіб не піддаватися спокусі, це — не мати її. — Обізвався смуглявий.

— Видиш? А коли нам її перед носом поставили, значить з думкою, що ми таки колись скористаємо з нагоди...

Новий удар грому покотився над землею, стряс повітрям.

— Ну, нам вже час, — сказала жінка й кинула яблуко за кущ.

— Куди ж ви? Чекайте! Що ж я тепер скажу?

— Скажіть, що трохи спізнилися, шановний... — всміхнувся смуглявий кутиками уст і захоплено подивився на гнучку постать жінки.

— Ні, я боюсь... Я піду з вами. Це ж взагалі якесь непорозуміння: я мав і кусати, і хліб заробляти, і нарікати, а тепер все помикитилось... Що ж мені лишається?

Жінка нахилилася до смуглявого і, очима вказуючи на чоловіка, сказала лагідно:

— Коли він вже аж так страшно хоче, то будьмо ж милосердні і візьмім його з нами. Дві останні функції не є, зрештою, аж такі привабливі, не думаєте? Лишіть їх йому...

— Що — заробляти й нарікати? Але ж з приємністю! Нехай потім не кажуть, що я не був великодушним.

Вона вдячно всміхнулася. — Добре, серце, ходім, — сказала чоловікові. — Але пам'ятай, що ти сам того бажав!

— Марне зауваження, він так чи інакше, забуде.

— Нічого, я йому пригадуватиму, не бійтесь...

Вітер затряс деревами, великі краплі холодного дощу вдарили перелякану землю.

— Чи ми вже вигнані? — спитала жінка.

— Певно, що вигнані! Там, де ми були, я ніколи не мерз! І все через тебе, ненаситна! Все їй чогось забажається! І пощо було мені з таким нещастям зв'язуватись?...

— Бачите, вже починається, — прошепотів смуглявий їй на вухо. — А ви не жалуєте, що я вас спокусив?

— Хто — кого?... — тихо всміхулася жінка, спираючись на його руку. Але новий удар грому заглушив її слова. Раптом стало зовсім темно. Вітер загудів погрозливо у вершках дерев, кидав ще недозрілими яблуками навздогін постатям.

ЦЬОГОРІЧНІ ТАБОРИ ОДУМ-У США І КАНАДИ

Курси виховників ОДУМ-у США і Канади цього року відбудуться спільно від 27-го червня до 11-го липня на оселі ОДУМ-у "Київ" в Аккорд, штат Нью Йорк. Вік учасників курсу виховників від 15 років і вище.

Табори юнацтва ОДУМ-у США (Схід) відбудуться для юнацтва, віком від 7-ми років до 17, від 11 липня до 15-го серпня 1971 року на оселі ОДУМ-у.

Табір юнацтва ОДУМ-у США (Захід) відбудеться від 1-го до 15 серпня в Сіблей Паркові в Міннесоті.

Табір юнацтва ОДУМ-у Канади відбудеться від 1-го до 15-го серпня на оселі "Київ", коло Торонта в Канаді.

Табір для молоді від 17 років і вище триватиме від 29-го серпня до 5-го вересня на оселі ОДУМ-у "Київ" в США.

Курси Українознавства ОДУМ-у США цього року двотижневі, від 15 до 29 серпня, на оселі **ОДУМ-у** "Київ".

За інформаціями, щодо таборів ОДУМ-у, які відбуватимуться в різних місцях, треба звертатися на адреси:

На Сході США:

Antin Filimonchuk

144 Parker Ave. — Maplewood, N. J. 07040

На Заході США:

Daria Lysyj

427 N. Westwood Dr. — Minneapolis, Minn. 55422

Головна Управа Товариства Одумівських Приятелів та Головна Рада Юного ОДУМ-у в Канаді, влаштовують виховно-відпочинковий табір для юнацтва. Табір триватиме від 1-го до 15-го серпня 1971 року на оселі "КИЇВ" біля Торонта.

До табору приймається дітей віком від 6 до 18 років.

Оплата:

30 дол. на тиждень за одну дитину

55 дол. на тиждень за двох дітей з родини

70 дол. на тиждень за трьох дітей з родини

Кошти асекурації нещасливого випадку включені в цю суму.

Заяви з оплатою за таборування надсилати найпізніше до 27 червня ц.р. на адресу:

ODUM CAMP

c/o I. Danylchenko

827 Indian Rd. — Mississauga, Ont., Canada

УВАГА!

Нова адреса нашої редакції та адміністрації така:

"MOLODA UKRAINA"

Postal Station "M", Box 40, Toronto 21, Ont., Canada

З НОВИХ ВИДАНЬ

ДОКІЯ ГУМЕННА. Родинний альбом. Есей, метою якого є відшукати коріння нашої самобутности. Об'єднання Українських Письменників "Слово". Нью Йорк. 1971. Стор. 350. Обкладинка Едварда Козака.

ЗОЯ КОГУТ. Культурні арабески. Поезія і Проза. Обкладинка Едварда Козака. Українське Видавництво "Просвіта", 1969. Стор. 122. Мельборн, Австралія.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина 27. Гол. редактор проф. д-р В. Кубійович. Наукове Т-во ім. Шевченка. В-во "Молоде життя".

ВІСТІ ІЗ САРСЕЛЮ. Неперіодичний бюлетень Акції—С. Наукове Т-во ім. Шевченка в Европі, ч. 13, квітень 1970 — березень 1971. Париж-Мюнхен, 1971.

ЖИТТЯ І ШКОЛА — незалежний орган українського вчительства та батьків у вільному світі. Двомісячник, ч. 2 (132), березень-квітень, 1971. Р. XVII. Стор. 32. Видавець і ред. д-р В. Луців. США.

ВІЛЬНА УКРАЇНА — журнал української визвольної думки. Ч. 62, 1971. Р. XVIII. Видає Українська Вільна Громада в Америці. Нью Йорк, США. Ст. 64.

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО — квартальник Українського Вільного Козацтва. Ч. 2 (16), квітень-червень 1971. Р. VIII. Редаґує колеґія. Чікаґо, США. Стор. 48.

ПЛАСТ НА ПОРОЗІ СВОЙОГО 60-ЛІТТЯ. Статті Ю. Старосольського і А. Фіґоля. В-во "Молоде життя. Мюнхен, Німеччина.

СВІТЛО — український католицький місячник ч. 4 (580), квітень і ч. 5 (581) травень 1971. Рік XXXIV. Видають ОО. Василіяни. Торонто. Канада.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО — орган Української Православної Церкви в США, ч. 4, квітень і ч. 5 (травень 1971. Р. XII. Саутс Баунд Брук.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА ч. 2, березень і ч. 3, квітень-травень 1971 р. Рік XXXII. Видає М. Фесенко. Стор. 24. Торонто, Канада.

ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ РАНОК — український християнський місячник, ч. 1054-1056, січень-березень 1971 р. Детройт, США.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ВІСНИК — орган Українського Євангельсько-баптистського Об'єднання Канади ч. 3-4, березень-квітень і ч. 5-6 травень-червень 1971 р. Рік XXIX. Вінніпеґ, Канада.

НАШЕ ЖИТТЯ — місячник, ч. 3, березень 1971 р. Рік XXVIII. Видає Союз Українок Америки. Філядельфія, США.

ЮНАК — журнал пластового юнацтва, ч. 4 (94), квітень і ч. 5 (95) травень 1971 р. Рік IX. Стор. 39. Видає Головна Пластова Булава. Редаґує колеґія. США.

ГОТУЙСЬ — журнал пластового юнацтва ч. 4 (165) квітень і ч. 5 (166), травень 1971 р. Видає Головна Пластова Булава. Редаґує колеґія. Торонто, Канада.

МІТЛА — журнал гумору і сатири. Виходить щомісяця, ч. 3 (261) березень 1971 р. Видає Ю. Середяк. Буенос-Айрес, Арґентина.

KULTURA — Szkice, opowiadania, sprawozdania. Nr. 3/282 — 4/283, 1971. Wydawca: Instytut Literacki. Paryz, France.

СВІТЛО — український католицький місячник ч. 6 (582), червень 1971. Рік XXXIV. Видають ОО. Василіяни. Торонто, Канада.

У 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У цьому році сповнилося 50 років від того дня, коли розпочав свою діяльність Український Вільний Університет, перша українська висока школа, заснована за межами України після окупації ворогом українських земель на початку 20-их років.

П'ятдесят років наукової та навчальної діяльности в умовах еміґрації без належних матеріяльних засобів — це дуже довгий відтинок часу і коли тепер українське суспільство у різних країнах свого поселення має змогу відмічати цей знаменний ювілей своєї високої школи, то заслуга в цьому всіх тих великих ентузіястів української вільної науки, які упродовж півстоліття докладали всіх зусиль для того, щоб Український Вільний Університет діяв і служив українській нації.

Український Вільний Університет — єдина у своєму роді українська наукова інституція серед університетів усього світу, що не тільки втрималася при існуванні такий довгий час, але й зуміла часто у дуже несприятливих умовах дати поважний вклад у розвиток науки, а також підготовити сотні висококваліфікованих фахівців в окремих дисциплінах.

Оцінюючи належно вагу та значення цієї єдиної загально-національної української вільної високої школи за межами України Секретаріят Світового Конґресу Вільних Українців закликає всю українську спільноту належно відзначити золотий ювілей УВУ, а водночас дати йому всебічну матеріяльну підтримку. Український Вільний Університет має всі передумови на те, щоб виконувати важливу функцію на відтинку української вільної науки, яка в умовах тотального поневолення українського народу Москвою має до виконання особливу й почесну ролю. У боротьбі українського народу за державну незалежність, Український Вільний Університет є важливою зброєю і цього ми ніколи не повинні забувати.

Секретаріят СКВУ закликає всі українські центральні крайові репрезентації дати повну підтримку у заходах зв'язаних з відзначенням 50-річчя УВУ, а зокрема у пляні організації постійного Фонду Українського Вільного Університету, на базі якого можна буде забезпечити майбутнє цієї нашої високої школи.

Президія
Секретаріяту Світового Конґресу
Вільних Українців

Нью Йорк, 26 квітня 1971.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК — журнал українського лікарського товариства Північної Америки, ч. 1-2 (60-61), січень-квітень 1971 р. Рік XVII. США.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — орган пластової думки. Ч. 1 (28) січень-березень 1971 р. Видає Головна Пластова Булава. Торонто, Канада. Стор. 72.

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ТАБІР ФІЛІЇ ОДУМ-у В МІННЕСОТІ. 1970 р.

На човні

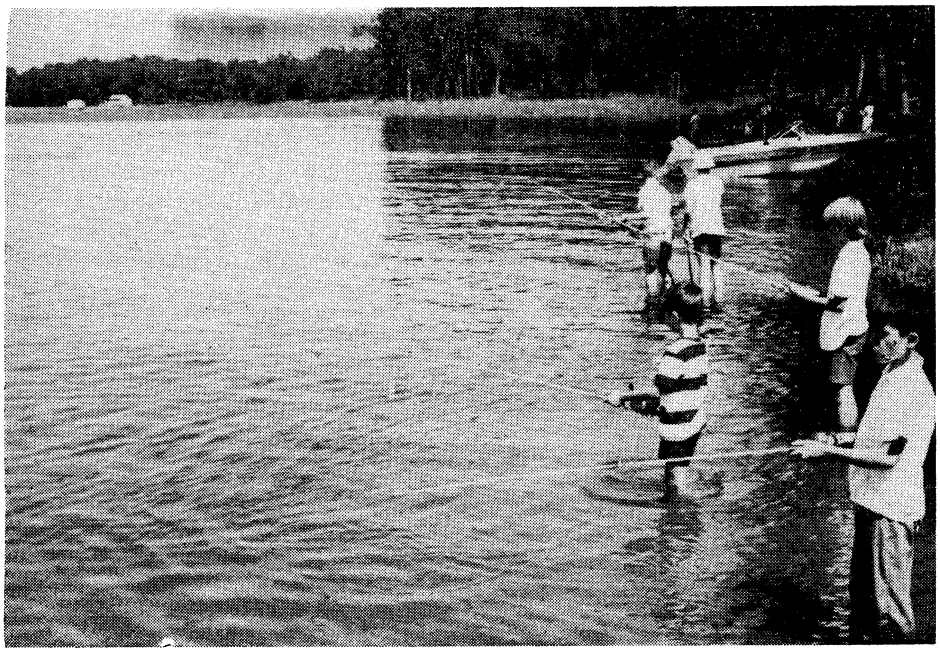

Рибалки

ОДУМ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

В неділю 22 листопада 1970 р. парафія Св. Покрови у Філядельфії урочисто відзначила своє двадцятьліття. Якраз при цій парафії ОДУМ знайшов собі прихильників і місце для своєї праці.

Незабаром у кращій дільниці міста та ближче до своїх парафіян розпочнеться будова нової церкви. Як і попередніх років, так і тепер ОДУМ склав пожертву на будівельний фонд церкви, яку уповноважений Віктор Корсун на ювілейному бенкеті передав з таким привітом:

Церква завжди мала і має велике значення і вплив у житті українців. З давніх часів вона була для них не лише духовним провідником, але й осередком громадського, наукового та культурного життя. Навколо церкви закладалися школи та вищі осередки науки, як колеґія, академія. Церква в Україні була справжнім центром життя людини від народження до смерти. Тут, на еміґрації українці опинилися в цілком іншому світі, в якому обставини життя мало сприяють розвиткові релігійного і духовного життя і де матеріялістичні прагнення часто ведуть до духовного занепаду і деморалізації. Церква повинна втримати духовні вартості через спілкування з людьми, нав'язання ближчих контактів з ними, зацікавлення їхнім життям, їхніми турботами. Церква повинна бути тим гаслом, що об'єднує українське суспільство і що не лише продовжує найліпші традиції, а також може вміло і з зрозумінням говорити з молоддю, перед якою постають нові думки й ідеї, а часом і проблеми, що їх вона сама не може розв'язати. Тоді церква стане живим органом живого тіла українського суспільства.

Як і парафія Св. Покрови, відзначає своє двадцятьліття й ОДУМ організація, яка побудована на християнській моралі і вірі у демократичний устрій.

Більшість батьків одумівців належать і беруть активну участь в житті цієї парафії, з якою ОДУМ вже довгі роки співпрацює. Дуже добре, що українці в Америці приділяють багато уваги розбудові своїх церков. Ми

щиро бажаємо, щоб церква, яку парафія заплянувала збудувати, була живим осередком українського життя — духовного, культурного, громадського і національного. Бажаємо, щоб корисна українству праця розгорнулась в її приміщеннях і сама церква була справжнім чинником об'єднання минулого, теперішнього і майбутнього українського народу.

Шановний отче Михайло, прийміть ще й цю скромну пожертву ОДУМ-у на будівельний фонд парафії Св. Покрови.

Бажаємо успіху і витривалости у досягненні поставленої мети.

Після різдвяної коляди ОДУМ ще раз пожертвував на парафію Св. Покрови. Тепер пожертва складає 200 дол.

В неділю 24 січня 1971 р. одумівці взяли участь у молебні та академії на відзначення Свята Державности і Незалежности. На академії Володимир Білоус прочитав вітального листа від мейора Філядельфії. Інші одумівці брали участь в інсценізації.

В суботу 30 січня ц.р. у Філядельфії відбувся Баль Преси з вибором кралі преси. Активна одумівка Анна Денькович була контестанткою від журнала "Молода Україна". Супроводжував її Петро Ткачук, також активний одумівець.

Анна Денькович народилася у Філядельфії. Від першої до восьмої кляси вчилася у школі Української Католицької Катедри Непорочного Зачаття, де крім інших предметів вивчала українську мову і літературу. Закінчивши цю школу, вона поступила до "Олней Гай Скул". Цього року, після закінчення середньої школи, вона продовжуватиме освіту в каледжі "Свята Родина", щоб вивчитися на вчительку початкової школи.

Анна добре вчиться в американській школі і належить до почесного товариства студентів англійської літератури. Вона також бере участь у спорті при школі: вже чотири роки грає в теніс та три роки — у відбиванку. Цього року вона була капітаном в команді.

Анна є членом ОДУМ-у і секретарем філії. Вона належить до одумівської танцювальної групи "Волошки", яка виступала у східній Америці та Канаді. Крім танців Анна захоплюється співом і належить до хору капели бандуристів ОДУМ-у Філядельфії.

Минулого року вона була делеґаткою від Філядельфійської філії на річний з'їзд ОДУМ-у.

Після обрання кралі та двох княжен преси, жюрі відзначило ще трьох контестанток, в тому числі і Анну Денькович.

В діловому комітеті балю від одумівської преси була Зоя Корсун.

В суботу 6 лютого ц.р. в залі спортового осередку "Тризуб" відбулася одумівська забава. Заля була переповнена, майже половина присутніх були студенти і молодь. Успіхові забави сприяв виступ танцювальної групи "Волошки" під керівництвом Зої Корсун. Переведено також льотерею. До танців грала оркестра Віктора Литвиненка. Можна вважати, що це була одна з найкращих забав ОДУМ-у, які досі відбувалися у Філядельфії.

Управа філії ОДУМ-у дякує всім, хто сприяв успіхові забави.

Припікають маршмалов

"Волошки" танцювальна група у Філядельфії існує понад 10 років. Протягом цього часу її керівниками були Віктор Литвиненко і Тамара Дяченко.

На запрошення "Волошки" виступали в різних українських та американських організаціях та установах, як от: парафія Св. Покрови, Т-во Прихильників УНРади, Український Пресовий Комітет, Провидіння, УНС, УРС, Союзівка, Т-во Українських Інженерів, Українська Мелодійна Година на телевізії, Філядельфія, Пенсильвенський Університет, Темпл Університет, Організація Литовців, Olney High School, Німецько-малярський клюб, Nationalities Service Center, Fellowship House, Center City Residents Association, YWCA, Folk Fair Conventional Hall, Du Pont Veterans Club і багато інших.

Різноманітність та жвавість танців "Волошок" вражають глядачів, американці захоплюються дисципліною танцюристів, їхньою спритністю та легкістю кроків.

Цього року до "Волошків" приєднався акордіоніст Олександер Вощенко. Він завзято взявся до праці і аранжує українську музику для наших танців.

Одяг танцюристів оригінальний, більшість дівчат самі вишивали і пошили його.

Реф. преси філії

ХРОНІКА

ПОХОРОН МИТРОПОЛИТА ІОАНА

Третього травня 1971 року в США помер Митрополит Української Православної Церкви в США Іоан Теодорович. Похоронну відправу при чисельній участі єпископів, священиків, вірних, представників різних організацій та молоді відправлено 8 травня в Церкві Пам'ятникові в Українському Православному Осередку в Бавнд Бруці, й там поховано. Митрополит Іоан Теодорович народився в родині священика 6 жовтня 1887 року на Волині. У час Визвольної Боротьби в першу світову війну був військовим священиком в армії Української Народньої Республіки. На соборі Української Автокефальної Православної Церкви в Києві 1921 року був одним з активних його членів. Собор вибрав його кандидатом на єпископа. Хіротонія відбулася 26 жовтня 1921 року в Софіївському Соборі в Києві й довершили її Митрополит Василь Липківський та Архиєпископ Нестор Шараївський. Призначений був на катедру єпископа Подільського й Вінницького.

По двох роках архипастирської праці в Україні, після домовлення Всеукраїнської Православної Церковної Ради в Києві з Консисторією Української Православної Церкви в США, виїхав у січні 1924 року до Америки й очолив Українську Православну Церкву в США та Українську Греко-Православну Церкву в Канаді. З 1947 року очолював як Митрополит тільки Українську Православну Церкву в США.

По похороні Блаженного Митрополита Іоана відбувся поминальний обід, на якому ОДУМ репрезентував Голова Головної Управи ОДУМ-у США інж. Віктор Росинський, який прощав Митрополита:

Високопреосвященніші Владики, Всечесні Отці, Засмучена Родино і всі присутні!

Сьогодні ми випровадили на вічний спочинок Великого Ієрарха нашої Української Православної Церкви Блаженного Митрополита Іоана, який віддано працював для добра рідної Церкви і для добра нашого народу.

Смуток і горе в зв'язку з цією великою втратою охопив нашу українську спільноту і глибоко зворушив нашу патріотичну молодь, зорганізовану в Об'єднанні Демократичної Української Молоді.

Тож від імени всього членства ОДУМ-у на руки Високопреосвященнішого Владики Мстислава, заступника спочилого Митрополита, складаю наші сердечні співчуття і глибоку пошану до пам'яти спочилого Митрополита. Заявляю, що ми твердо будемо стояти на сторожі тих церковних і національних ідеалів, яким так віддано служив покійний Владика. А святий Антемінс, що Блаженний Владика недавно подарував для майбутньої церкви на оселі ОДУМ-у "Київ", будемо берегти як найдорожчу і святу для нас реліквію.

Вічна пам'ять нашому дорогому Владиці Митрополитові Іоану!

ПАМ'ЯТИ С. ПЕТЛЮРИ

Український Міжкомбатантський Комітет та молодечі організації під патронатом громадського комітету Чікаґо влаштували 23 травня 1971 року академію, присвячену 45-ій річниці смерти Головного Отамана Військ УНР Симона Петлюри.

Програму академії відкрив Степан Ґоляш, а про сумну подію і процес над убивцею С. Петлюри прочитав ген.-хорунжий Василь Филипович.

У мистецькій частині виступила співачка Ія Мацюк у фортепіяновому супроводі проф. Василя Шутя з трьома піснями: "Жита" і "Україно моя" — музика А. Гнатишина та "Тей тополі мої" — музика О. Бобикевича. Ансамбль бандуристів ОДУМ-у Чікаґо під керівництвом Анатолія Луппо виконав на слова Івана Багряного, музика Григорія Китастого "Марш Україна" та "Марш поляглих". Хор юного СУМ-а "Ватра" під диригентурою В. Дзуля (акомп. В. Шутя) виконав пісні "Готові до чину" — музика М. Федорова, слова Т. Курпіти, "Теть вороги України" — муз. і слова А. Гнатишина та "Ми ростемо, ми надія народу" — муз. В. Шутя, сл. Б. Нижанківського. Юна сумівка прочитала вірша Михайла Ситника "25 травня 1926 року" про смерть С. Петлюри.

ПРАЦЯ ЖІНОЧОГО ВІДДІЛУ ТОП-У В ЧІКАБО

29 березня 1971 року в домі ОДУМ-у в Чікаґо, США, відбулися річні загальні збори жіночого відділу Товариства Одумівських Приятелів (ТОП-у). Це товариство зорганізоване 1969 року, з метою доломагати ОДУМ-ові виховувати наших дітей і молодь та зберігати наші світлі традиції, плекати рідну мову, культуру та мистецтво. За цей короткий час існування товариство розгорнуло таку діяльність:

1. Організувало буфет для дітей, які щосуботи приходять до домівки ОДУМ-у на проби мистецьких груп філії та працюють в роях Юного ОДУМ-у.
2. Брало участь в концертах філії.
3. Організувало перед Великоднем і перед Різдвом базари в домівці ОДУМ-у.
4. Допомагало філії влаштовувати день Подяки.
5. Влаштувало два розвагові вечори із мистецькою програмою.

Окрім помочі ОДУМ-у Чікаґо товариство не забуває також за інші добродійні цілі. Товариство вислало 22 лачки українцям потерпілим від землетрусу в Юґославії, зробило подарунок вартістю 50.00 долярів панству Ринди-кам, та склало 50.00 долярів на катедру українознавства при Чікаґському університеті.

На нову каденцію до управи жіночого відділу ТОП-у вибрано:

Валентина Косогор — голова, Розалія Бойко — секретар, Марія Коновал — організаційний реф., Параскевія Завертайло — господарський реф., Рая Шкребець — скарбник, Тамара Гюбнер, Галина Грушецька та Дора Пошиваник — виховна комісія, Стефанія Кралька — референт преси.

До Контрольної комісії обрані: Оксана Масловська, Наталка Ревенко та Галина Грушецька.

С. Кралька

В ОБОРОНІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

У неділю 9-го травня ц.р. біля 3.000 осіб українського громадянства зібралися увечері з запаленими свічками на площі "Натан Філіпс Сквер" перед торонтонським парляментом, щоб задемонструвати свій протест проти несправедливого засудження Валентина Мороза та інших представників культурної верстви українського народу. Віче розпочато відспіванням канадійського державного гімну.

Спокійно, але впевнено українці висловлювали своє обурення проти жорстоких заходів совєтського уряду й потоптання людських прав українських патріотів на їх батьківщині. В своїх промовах виголошених трьома мовами — українською, англійською й французькою промовці вказували на стан поневолення й переслідування окупаційним совєтсько-московським режимом українського народу й закликали до посиленої акції українців у вільному світі в обороні В. Мороза і всіх політичних в'язнів українців. Вони вказували на те, що тисячі української студентської молоді. Москва вивозить поза територію України, намагаючись нищити біологічну субстанцію українського народу. Свідомо й систематично окупаційний уряд України нищить історичні й культурні надбання нашої нації. В Україні ворог карає ув'язненням і засилає до концтаборів українських патріотів за любов до своєї батьківщини — України. Ми підносимо наш голос в їх обороні — закликали промовці.

Промовці також висловлювали свій жаль і незадоволення з приводу того, що канадійський прем'єр-міністер Трудо зігнорував прохання українців і не вислав на це віче представників уряду. Трудо виїздить в Совєтський Союз на десять днів і українці надіються, що він порушить перед совєтами питання звільнення ув'язнених.

Ця демонстрація в Торонті була однією з багатьох, які відбулися у великих центрах Канади з ініціятиви Українського Канадійського Студентського Конгресу. Українці молились на площі за звільнення ув'язнених та підписували петицію з протестом проти заслання і домаганням звільнення молодого історика Валентина Мороза (35 років життя), засудженого на 9 років ув'язнення, бо він публічно обвинувачував совєтський уряд за систематичне нищення й переслідування української культури в Україні.

Декан Віндзорського Університету Володимир Тарнопольський в своїй промові зазначив, що майже всі нації прийняли "Декларацію про міжнародні людські права", підписав її й СССР, але там, де панує комунізм, навіть і малесенькі права відібрано від людини. Тарнопольський говорив, що прем'єр Канади просить ці справи нагадати Совєтам.

Міністер Іван Яремко в своїй промові підкреслив, що кривда нанесена Валентинові Морозу скликала багатьох українців на цю площу, щоб показати совєтським можновладцям, що українці в Канаді є люди вільні і будуть боротись за правду та вчинених кривд землякам не забудуть.

І на закінчення віча ефективно піднесеними вгору запаленими свічками та дружнім співом українського національного гімну українці показали торонтонцям, що "ще не вмерла Україна".

Наталка Сандул

Нью Йорк. — Ньюйоркський відділ "Міжнародньої Амнестії", світової організації оборони політичних в'язнів і осіб, переслідуваних за політичні переконання, проголосив прийняття Валентина Мороза, українського історика і публіциста, засудженого совєтським судом до 9 років ув'язнення і 5 років заслання, в почет "в'язнів сумління". Міжнародня Амнестія працює для звільнення засуджених за ненасильницьку релігійну або політичну діяльність. Таких осіб ця організація називає "в'язнями сумління" і добивається звільнення, не зважаючи на їхні релігійні або політичні переконання.

"БОЯРИНЯ" ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Організація Українок Канади (ОУК) гідно відзначила 100-річчя з дня народження Лесі Українки, видавши в мистецькому оформленні її драматичну поему "Бояриня". Цю поему замовчують в поневоленій Україні і не допускають до друку в навіть найповніших збірках творів поетеси. Така тактика Москви цілком зрозуміла. Адже ніхто досі так дошкульно і правдиво не зобразив у літературному творі тодішнього імперіялістичного, забріханого, неморального, жорстокого і культурно примітивного ладу у московській імперії, як це зробила у своїй драматичній поемі "Бояриня" Леся Українка. І, що більше, ні один із літературних творів, що своєю тематикою сягають давнини, не відбиває так яскраво і правдиво сучасне поневолення України Москвою, як саме "Бояриня" Лесі Українки.

***

Цього року сповнюється 50 років Українському Вільному Університетові заснованому за межами України після окупації українських земель на початку 20-их років.

Український Вільний Університет протягом своєї діяльности, часто в дуже несприятливих умовах, чимало вклав у розвиток науки, а також підготовив сотні висококваліфікованих фахівців у різних галузях науки.

Секретаріят СКВУ закликає всю українську спільноту і організації підтримати заходи пов'язані з відзначенням 50-річчя УВУ, зокрема плян організації постійного фонду УВУ, який забезпечить дальше існування цієї високої школи.

***

Як повідомляє "Свобода", для відзначення введеного в осінньому кварталі навчання української мови в престижевому Чикаґському університеті, цей університет влаштував в новозбудованій Реґенстейн бібліотеці виставку української книжки та книжок про Україну. Виставка тривала від 22 березня до 21 травня ц.р. Це перша українська і взагалі слов'янська виставка у Чікаґо.

У В-ві Українського Вільного Університету вийшла праця проф. д-ра Володимира Янева, ректора УВУ "Студії і матеріяли до новішої української історії" на 352 стор. Видано цю збірку праць, статтей, та бібліографічних матеріялів із передмовою проф. Наталії Полонської-Василенко.

***

В січні 1971 року в Кулі (Югославія) вийшло перше число українською мовою друкованого журнала п. н. "Соловейко". Редактором цього літературно-педагогічного журнала є вчитель Євген Кулеба.

***

24 березня ц.р. в Парке-Бернет Галеріях на Медісон Евеню в Нью Йорку відбувся авкціон різних, переважно релігійних предметів виставлених "Новоекспортом" з Москви. Серед них були церковні ризи з Лаврського музею і собору св. Софії в Києві. Мистець С. Гординський, простудіювавши ці речі, виявив, що це твори з київських церков і манастирів, які совєтський уряд забрав з Лаврського музею і дав на продаж за кордоном. Деякі з них мають велику релігійну, історичну і мистецьку вартість.

Український Інститут Америки негайно вжив заходів, щоб бодай найважливіші речі тієї колекції зберегти в українських руках до майбутнього повернення їх церквам і музеям України. Наслідком цієї акції на авкціон зійшлися представники наших установ, які викупили майже всі вартісніші речі. УІА також робить старання відкупити в однієї американської фірми цінний експонат з Лаври, якого не вдалося набути на авкціоні.

Інститут влаштував у себе від 28 березня до 12 квітня показ набутих речей.

***

Славістичний відділ Манітобського Університету проголосив початковий курс української мови (52.091 Introductory Ukrainian), що відбудеться від 5 липня до 18 серпня ц.р.

РОДИННА ХРОНІКА

ВШАНУВАННЯ ПРОФ. БОРИСА МАРТОСА

Дня 22-го травня ц.р. українська громада Ньюарку - Ірвінґтону, гідно відзначила 92-і роковини з дня народження прем'єр-міністра Української Народної Республіки, проф. Бориса Мартоса. З огляду на скромність Ювілята, цю гостину підготовлено ніби у несподіванку. В гарно прибраній та впорядкованій залі, зійшлися численні представники організацій, близькі друзі Ювілята та ряд інших знаних громадських діячів.

За почесним столом Владика Мстислав, прот. д-р С. Гаюк, парох Української Православної Церкви Св. Вознесіння та духовний опікун ОДУМ-у в США, прот. А. Селепина, парох Української Православної Церкви Св. Тройці та ряд ближчих заслужених друзів Ювілята, з якими він ділив свої радісні й гіркі хвилини під час визвольних Змагань, а пізніше вже на чужині.

Десятки теплих, як писемних так і усних, привітань від організацій та поодиноких осіб затягнули цю надзвичайно милу гостину до пізнього вечора.

Від ОДУМ-у Ювілята вітав Голова ОДУМ-у в США — інж. Віктор Росинський, він же й член Комітету влаштування цієї гостини та Іван Павленко від Головної Виховної Ради ОДУМ-у в США та Оселі ОДУМ-у "Київ".

Бенкетом уміло провадив проф. Євген Федоренко, бувший голова ЦК ОДУМ-у. Смачною перекускою гостювало сестрицтво Української Православної Церкви Св. Тройці.

Подаємо частину привітання від ГВР ОДУМ-у в США:

Дозвольте мені привітати вас й побажати Вам щастя й здоров'я від групи професіоналістів та людей доброї волі, які дотримуючись ідей, за які Ви, дорогий ювіляте, боролися, вживають всіх можливих заходів, щоб виховати українську молодь в тому самому дусі та передати їй любов до української мови та України.

Дорогий ювіляте! Вітаю вас від Головної Виховної Ради ОДУМ-у в США, а також від управи одумівської оселі "Київ".

Многих Вам Літ!

І. П.

У 65-ЛІТТЯ В. БРАЖНИКА

Василь Бражник

24-го квітня ц.р. в домівці ОДУМ-у в Чікаґо друзі зробили приємну несподіванку загальнознаному і всіми шанованому Василю Олексієвичу Бражнику, привітавши його з 65-літтям проспіванням многоліття.

Зворушлива несподіванка була лише для ювілята, але друзі готувалися до цього заздалегідь. Столи заставили смачними стравами і напоями жінки з Товариства Прихильників ОДУМ-у, які ювілятові піднесли гарно вдекорованого торта.

Вітали його представники організацій і друзі, зворушливим був привіт від наймолодших з організації ОДУМ-у. Василь Олексійович належить до тих небагатьох людей, що живуть громадськими справами, і з радістю сприймає всі успіхи і досягнення та з болем переживає всі недотягнення.

Ювілятові висловлено пошану і подяку за його безкорисну і жертвенну працю в Чікаґо на протязі 21 року і за грошові пожертви на громадські цілі.

Василь Олексійович любить українську культуру і книжки, найкращі видання еміґрації і з України він має. Крім того він щедро обдаровує своїх друзів українськими книжками з нагоди свят та ювілеїв. Василь Олексійович подякував всім присутнім і склав щедру пожертву на пресовий фонд "Українських вістей" та "Молодої України". Пожертву на пресу склали:

Василь О. Бражник 22.00 дол.; Микола Шаблій 10.00 дол.; Дмитро А. Грушецький 6.00 дол.; по п'ять долярів: Яків В'юн, Данило Завертайло, Павло Коновал, Василь І. Ростун, Микола Д. Ляшенко, Степан Тарасенко, Григорій Шкребець, Петро Ломченко, Федір Ревенко, Лука Ботвин, Олексій Пошиваник, Кость Леонартович, Тамара Петренко, Олександер Дайнека, Іван Безлик, Василь Косогор; по 2.00 доляри: Микола Швець, Д. П.; по 1.00 дол.: Олексій Бойко.

Ювілятові й жертводавцям щира подяка.

Індійський Національний центр наукової документації запровадив для своїх працівників курс української мови. Індія дістає велику допомогу з України — машини і фабричне устаткування, а також технічних фахівців, які допомагають у розбудові індустрії країни.

ЩИРЕ ВШАНУВАННЯ

У неділю 30 травня ц.р. приятелі і знайомі відзначили день народження Віктора Цвіткова та його мами Анастасії Дмитрівни товариським прийняттям у їхньому домі.

Багатий обід благословив о. Григорій. Привітали господарів: О. Канарейський від церковної громади, І. Козачок від церковного хору, А. Степовий від Виховної Ради ОДУМ-у. Вони відзначили активну участь Віктора в ОДУМ-і та як співака у церковному хорі, а маму його як вельми діяльного члена Союзу Українок Канади при церковній громаді. Присутні випили за здоров'я господарів, проспівали "Многа літа" та побажали щастя і здоров'я їм і цілій родині.

Віктор від себе і мами та родини подякував за таку приємну несподіванку, привітання та подарунки. На заклик О. Канарейського на пресфонд "Молодої України" зложили: І. Цвітков (батько) — 10 дол.; В. Цвітков, О. Канарейський, І. Козачок по 5 дол.; О. Григорій Філь, О. Мельник по 4 дол.; І. Михайловський — 3 дол.; П. Сарнавський, В. Мельник, Т. Паньків, З. Грицьков'ян по 2 дол.; А. Степовий — 1 дол. Разом 45 дол.

Жертводавцям спасибі, а Вікторові і його мамі щастя, здоров'я і довгих літ! **А. С.**

СКІЛЬКИ УКРАЇНЦІВ В УКРАЇНІ

Москва. Згідно з проголошеними 17 квітня ц.р. в "Правді" та інших часописах СРСР вислідами перепису населення кількість його в СССР збільшилася за час від 15 січня 1959 р. до 15 січня 1970 на 32,903,000 осіб. Кількість населення Української РСР збільшилося за той самий час з 41,869.-000 до 47,126 000 осіб, тобто на 5,257.000. Якщо йдеться про національний склад УРСР, то кількість українців збільшилася з 32,158.000 у 1959 р. до 35,284.000 у 1970 р., отже на 3,126.000 осіб. В порівнянні до 1959 р. відсоткове відношення кількости українців зменшилося з 76,8% до 74,9%. В той самий час кількість росіян в Україні збільшилася з 7,091.000 у 1959 р. до 9,126.000 у 1970 р., тобто збільшилася відсотково з 16,9 до 19,4% або на 2,5%.

ЖІНКА З КАМ'ЯНОЇ ДОБИ

Під час археологічних розкопок під Кривим Рогом (український залізорудний басейн) в одному з курганів знайшли кістяк двометрової жінки з нової кам'яної доби (неоліту). Біля черепа лежали дві золоті сережки. Знахідка ця подвійно цікава: по-перше, з огляду на зріст жінки і, по-друге, тим, що в розкопках з цієї доби завжди знаходили жіночі прикраси з міді, а цього разу вперше знайшли золоті.

В УКРАЇНІ

МУЗЕЙ У КОСОВІ

"Літературна Україна" повідомляє, що в Косові, "чудесному місті народніх майстрів" відкрито музей народного мистецтва. В музеї зібрано понад три тисячі експонатів. Газета не згадує про те, чи віддали косовцям їхній найбільший мистецький скарб — іконостас Довбушевої церкви, позичений для накручування фільму "Тіні забутих предків". Про цю позику В. Мороз написав у своїй "Хроніці опору", як теж наводить факти нищення гуцульських мистецьких надбань і перешкоди, роблені ініціяторами відкриття музею в Довбушевій церкві в Косові.

ВЕЧІР СТАРОВИННОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

В Київському театрі опери та балету ім. Т. Шевченка 20 квітня відбувся концерт української старовинної музики. В програмі концерту були твори визначних українських композиторів XVIII ст. Д. Бортнянського, М. Березовського і А. Веделя, а також твори М. Лисенка, С. Гулака-Артемовського, Г. Алчевського, Я. Лопатинського, П. Сокальського, А. Вахнянина, М. Красницького, М. Кролівницького, С. Заремби, С. Людкевича, В. Матюка і Д. Січинського та "Пісня про смерть козака", яку записала Леся Українка від кобзаря Гната Гончаренка.

Московська "Літературна газета" виступила проти самітніх чоловіків, як "ворогів народу". Автор статті Віктор Переведенцев звертає увагу, що від перепису 1959 р. до останнього перепису 1970 р. кількість москалів зросла на 13%, а кількість мусульман в азійських посілостях СРСР на 52%. Названий автор радить совєтській молоді якнайшвидше одружуватись і мати багато дітей.

У хаті кожного одумівця повинен бути журнал
"МОЛОДА УКРАЇНА"

ПАЛИТИ ЧИ НЕ ПАЛИТИ?

Від 1 січня 1971 року всі американські радіо і телевізійні станції припинили реклямувати цигарки, згідно закону, затвердженого минулої осени обома палатами Конґресу. Велика подяка президентові США і всім сенаторам, конґресменам і людям доброї волі, які працювали для успішного завершення цього великого діла. Науково доведено, що палити цигарки шкідливе для здоров'я. Тютюновий дим спричиняє такі хвороби як рак, бронхіт, хвороби серця і вкорочує вік курців.

Проте знайшлися й такі псевдо-науковці, які заперечували це твердження медицини, мовляв, це ще не цілком перевірені припущення. Досі радіо і телевізійні станції США майже не згадували про шкідливість цигарок для здоров'я, мабуть тому, що їм добре платили за реклямування справді небезпечних тютюнових виробів.

Адже ще в 1950 році світ вперше облетіло твердження медицини, що куріння і хвороби йдуть в парі. Це сталося ще тоді, коли багатьох сьогоднішніх споживачів нікотини ще не було на світі, а Конґрес потребував аж 20 років, щоб ухвалити закон про заборону реклямування цигарок, принаймні по радіо і телевізії. А це тому, що сила цього зла є справді велика. Про це свідчать такі факти: фармери дістають понад один мільярд долярів річно за вирощування тютюну. Тютюнові вироби додають 10 мільярдів долярів до економіки США, з чого федеральний і штатові уряди збирають 4 мільярди самих податків. Головне ж те, що з цього зиск мають всі: фармери продають тютюн за добрі гроші та ще й дістають державну допомогу для стабілізування цін, продуценти цигарок заробляють величезні гроші, уряди збирають податки і, нарешті, ті, що реклямують тютюн, добре на цьому заробляють. Одні тільки курці, на яких всі вищі катеґорії наживаються, дістають за свій тяжко запрацьований гріш багато шкідливого і отруйного диму, а "користь" хіба та, що передчасно вмираючи, вони "розв'язують проблему перенаселення нашої плянети".

Заборона реклямувати цигарки по радіо і на телебаченні, на жаль, не означає, що американці раптом перестануть курити. Хіба що молодь менше бомбардуватимуть шкідливою реклямою тютюнових виробів і, може, зріст числа курців буде трохи сповільнений. Масової ж відмови від нікотини сподіватися не можна.

Біда в тому, що до диспозиції зацікавлених в цьому є багато інших можливостей реклямування цигарок: журнали з кольоровими оголошеннями, що вихваляють цього ворога нашого здоров'я, часописи, які женуться за прибутками, великі тривімірні плякати на вулицях, різні премії тощо Слід сподіватися й посиленої акції з боку канадських прикордонних радіо і телевізійних станцій, бо в Канаді цигарки можна реклямувати без жодних обмежень, і одна тільки мережа СіБіСі пошляхетному добровільно зобов'язалася стриматися від реклямування цигарок.

Отже, кожен з нас сам повинен рішати — палити йому чи ні. Це його особиста справа, за яку він відповідає перед самим собою і своїми дітьми.

Боротьба протилежних сил відбувається на різних відтинках людських стосунків. Зло воює великими грішми, бо на рекляму самих лише цигарок через радіо і телебачення в США витрачалося 250 мільйонів долярів річно. За такі великі гроші, звичайно, можна найняти найкращих артистів, режисерів, авторів і продуцентів для виготовляння захоплюючих реклям, які одних заохотять почати палити, а іншим не дадуть позбутися цієї шкідливої звички. На оборону людини стають добродійні організації, такі які, наприклад. "Американське Товариство Поборювання Рака", яке не має своєї фінансової бази, а існує з пожертв членів товариства та широкого загалу. Звісно, що з малими засобами годі й думати про коштовні чи високо-мистецькі оголошення про шкоду нікотини. Але тому, що на боці цих добродійних товариств є правда — найсильніша в світі зброя, виявляється, що ці скромні оголошення були часом ефективніші, ніж дорогі і часто повторювані. І, можливо, маленький напис на американських цигаркових пачках, який попереджає курця про те, що цигарки є небезпечними і шкідливими для нього, зроблять своє.

А як справа у нас, українців? Де ми є в цій боротьбі між корисним і шкідливим?

Взявши до уваги нашу вдачу і вроджену любов українців до правди, не тяжко визначити наше місце в цій затяжній війні. Скептики глузуватимуть: "а гляньте, скільки українців курять, то з ким же вони — з добром чи зі злом?" Це правда, що багато з нас курять, але далеко не всі, й багато з тих, що досі курили, вже позбулися цієї прикрої звички.

Арґумент, що його час від часу можна почути — "Мій дід палив і жив 100 років" сьогодні не обґрунтований, бо 100 років тому цей дід дихав багато чистішим повітрям, ніж його внук сьогодні, а від повітря дуже багато залежить. До всього ж палив той дід, мабуть, люльку і тютюн-самосад без хемічної обробки, а внук палить цигарки з тютюном, який пройшов багато хемічних процесів для "поліпшення" якости. Крім того цигарковий папір, в який закручений тютюн не дає нічого доброго для здоров'я.

Для чого людина палить? На це питання відповідають по різному. Одні отруйним димом "заспокоюють" нерви, другі дістають від цього якусь "приємність", треті просто звикли курити і вже не можуть покинути, четверті... п'яті... На це все є лише одна відповідь:людина палить лише для того, щоб нищити своє здоров'я: нехай непомітно, поволі, але нищить.

Сьогодні всі знають, що куріння шкодить. Знають про це курці, сенатори і власники засобів масової комунікації, а проте біля 50 мільйонів

ОДУМ — ЦЕ ОРГАНІЗАЦІЯ, ЯКА ВИХОВУЄ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ НА ДЕМОКРАТИЧНИХ ЗАСАДАХ!

НАВКОЛО СВІТУ

ПОКРИТТЯ ДОРОГИ... З ГЛИНИ

Для прокладання шляхів з твердим покриттям збираються як будівельний матеріял застосувати звичайну глину. Досліди з цим незвичайним матеріялом почато в шляховому інституті. Глина, змішана з асфальтом, твердне. На основу з такої суміші потім накладають товстий шар асфальту.

Припускають, що нова технологія значно здешевить будування шляхів. (Швеція).

ЩЕ МОЖНА ВИНАХОДИТИ ЦЕГЛУ

Розроблений ще один метод виготовлення порожнистої цегли з глини, наповненої дрібними кульками пінистого полістиролю. У 1968 році таку цеглу виробляли 6 заводів, нині на вироблянням її переходять ще 17 заводів (ФРГ).

ЩЕ ВИЩЕ

В Парижі думають побудувати телевізійну вежу заввижки 750 м. — вдвоє вищу за Ейфелеву — і вагою 9 тис. т. Вона складатиметься з двох дуже тонких конусів, з'єднаних основами, і зможе ґарантувати приймання телевізійних програм в радіюсі понад 200 км. Автори проєкта — бельгійські архітектори А. і Ж. Полаки, які побудували в свій час Атоміюм на Брюссельській виставці. (Франція).

БУДИНОК У ПОВІТРІ

Це перший експериментальний будинок на фундаменті... з повітря. Він розрахований на туристів. Повітряна подушка дає змогу встановлювати його на суші і на воді. За допомогою спеціяльного пристрою будинок пересувається із швидкістю 60 км на годину.

ХТО БІЛЬШЕ!

"Аполлон-12" доставив на Землю на 17 кг більше місячного каміння, ніж "Аполлон-11". Це стало можливим завдяки тому, що космонавти Борман і Конрад важили разом на 17 кг менше Олдріна і Армстронґа.

СЕКРЕТАРКА-РОБОТ

Студент одного з художніх училищ США Роже Фульшер сконструював рухливу скульптуру, яка, на його думку, може бути ідеальною секретаркою. Скульптура оснащена олівцем, записною книжкою, телефоном. Окремі деталі символізують її красу. Проте жоден із директорів американських підприємств поки що не зацікавився секретаркою-роботом.

ЗМІНІТЬ ПРІЗВИЩЕ

Добре, коли у вас рідкісне прізвище. А що робити громадянам, у яких дуже багато однофамільців! У Швеції, наприклад, прізвище Андерсен зустрічається 365, Йогансен — 333, а Нільсон — 280 тис. разів. Адміністрація скаржиться на плутанину в роботі. Ось чому шведський уряд запропонував багатьом громадянам змінити прізвища.

СУДНО ДЛЯ СУДЕН

Нещодавно до Північної Атлантики вирушило судно "Акадія Форест", на борту якого знаходилося 73 малих річкових судна. Цей плаваючий гігант водотоннажністю 43 тис. тонн збудовано в Японії. "Акадію Форест" не треба розвантажувати. Річкові судна самі спливають у портах.

КНИГА — 350 КГ

Найбільшою в світі книгою є виданий у XVII ст. георафічний атляс розміром 2 х 1 м. Він зберігається в Берлінській державній бібліотеці. Найважча книга (350 кг) — знаменита "Диявольська біблія" — зберігається в Стокгольмі. Її обкладинку виготовлено із 40 мм дубових дощок, а на сторінки пішла шкіра 100 ослів.

СЛЬОЗИ — ЗБРОЯ ЖІНКИ

У Нью-Йорку діють спеціяльні курси для жінок, де їх навчають уміння в будь-який момент плакати справжніми сльозами. У проспекті зазначається, що сльози є "важливою зброєю жінки в її боротьбі за місце в сім'ї і суспільстві.

У Парижі з продажу є носові хустинки, просякнуті речовиною, яка викликає сльози і навіть голосні ридання.

американців палять. Правдоподібно така сама пропорція — один до чотирьох — стосується і українців на цьому континенті. З цим неґативним явищем треба боротися. В цій боротьбі повинен забрати голос провід українського суспільства і допомогти нашій людині усвідомити небезпеку куріння. Покинути палити без зовнішньої допомоги часом дуже тяжко. З такою допомогою має прийти незалежна українська преса, висвітлюючи зло у всіх його проявах. Бо кому ж має служити наша преса, як не інтересам українського суспільства?

Якщо шкідливі впливи безприкладної чужої реклями є ознакою нашої епохи, то порятунку від них треба шукати в здорових українських традиціях, в народній мудрості, в нас самих.

О. ХАРЧЕНКО

П'ЯТИЙ КУРС ВИХОВНИКІВ ОДУМ-У

Від 26 червня до 10 липня 1971 року на оселі ОДУМ-у в США відбудеться курс виховників Юного ОДУМ-у. Комендантом курсу виховників буде Юрій Криволап голова ЦК ОДУМ-у, заступником— Євген Кальман, писарем — Валентина Лімонченко, старшою бунчужною Марія Бойко та старшим бунчужним — Віктор Войтихів.

Доповідачі та інструктори курсу виховників будуть з різних міст США і Канади: духовний опікун ОДУМ-у США отець д-р Симон Гаюк, Юрій Криволап, Іван Павленко, Віктор Росинський, Марія Бойко, Євген Кальман, генерал Петро Самутін, Павло Лимаренко, Олексій Шевченко, Василь Григоренко, Валентина Лімонченко та Віктор Войтихів.

Завдання їхнє — підготовити виховників для роїв Юного ОДУМ-у.

УСМІШКИ ВИДАТНИХ ЛЮДЕЙ

Критерій бажання

Шведський письменник Йухан Август Стріндберг вечеряв якось з друзями в ресторані. За вечерею вони випили кілька пляшок вина. Раптом Стріндберг вийняв гаманець і почав заглядати в нього.

— Що ти там роздивляєшся? — спитав його один із друзів.

— Дивлюся, — серйозно відповів письменник, — чи хочеться мені ще вина, чи ні.

Тактовність

Відомого американського письменника Едгара По зустрів один з його кредиторів.

— Пане! — вигукнув кредитор роздратовано. — Я ніколи не можу застати вас вдома. Я вже надіслав вам листа разом з ковертою і маркою, щоб ви повідомили, коли, нарешті, віддасте борг. А ви... ви навіть не відповіли!

Едгар По лагідно відказав:

— Я вважав нетактовним скористатися вашою маркою й ковертою, щоб розчарувати вас.

Чесність

Марк Твен одержав листа від одного драматурга. Той просив написати п'ять дотепних жартів для його майбутньої комедії, запропонувавши за це п'ять долярів. Марк Твен відповів:

"На жаль, пане, вашого замовлення не можу виконати з таких міркувань: коли в мене, бідного гумориста, побачать п'ять долярів, скажуть, що я їх вкрав. А коли у вашій комедії почують п'ять дотепних жартів, то скажуть, що ви їх вкрали.

Всі хочуть жити

Марк Твен говорив про лікарів:

— Хоч я хворий, хоч здоровий, кожні три місяці відвідую лікаря, адже він теж хоче жити. Виписані ліки обов'язково замовляю в аптекаря, адже він теж хоче жити. Потім ті ліки викидаю.

— Чому? — спитали його.

Марк Твен відповів:

— Бо я теж хочу жити.

Горе-поет

Александру Дюма-синові принесли прочитати вірші якогось герцога, що складав їх у вільний час. Коли попросили висловити свою думку про ті вірші, він сказав:

— Я про них і про герцога такої самої думки, якої був би про мене герцог, коли б я у вільні години видавав себе за герцога.

Чемність

Дені Дідро прийшов у якихось справах до свого видавця. Той саме вдягався, і Дідро взяв пальто, щоб допомогти йому.

Видавець почав вибачатися:

— Облиште, пане, навіщо ви...

— Нічого, — сказав Дідро, — я не перший письменник, який вдягає видавця.

Електрика може бути корисна

Відомий німецький історик Теодор Коммзен був дуже консервативною людиною. Наприклад, він не дозволяв проводити у себе дома електрику і працював при світлі гасової лямпи. Але якось, за час його відсутности, дружина все ж провела електричне освітлення. Коммзен був дуже незадоволений.

— Навіщо це? Я все одно буду працювати при світлі своєї лямпи.

— Гаразд, — відповіла дружина, — але ти завжди шукаєш сірники, щоб запалити лямпу, і нервуєш, коли їх немає під рукою? А тепер ти увімкнеш світло і зразу їх знайдеш.

— Правильно, — погодився Коммзен, — тепер мені ясно, що електрика може бути корисною.

"Художник"

Дюма не знав німецької мови. Перебуваючи проїздом у Німеччині, він зупинився в готелі невеличкого міста. Одного разу йому дуже захотілося на вечерю грибів. Але господар ресторану ніяк не міг зрозуміти, чого він хоче. Тоді Дюма намалював на папері гриба.

Господар глянув на малюнок і з сяючим обличчям побіг. Незабаром він приніс Дюмі... парасольку.

Добре і красиве

Вольтера запитали, в чому він вбачає головну різницю між добрим і красивим.

— Добре завжди потребує доказів, що воно справді добре, — пояснив великий мислитель. — Що ж до красивого, то воно ніколи таких доказів не потребує.

Помста садівника

Вольтер, як відомо, дуже не любив пруських вельмож.

Особливо не терпів Вольтер одного придворного тодішнього пруського короля. Цей вельможа вихвалявся своїми розкішними садами, твердячи, що кращих немає в цілій Европі. Вольтер вирішив посміятися з нього і пообіцяв привезти з Франції насіння якихось дивовижних квітів.

Через деякий час, приїхавши знову до Прусії, Вольтер передав тому вельможі пакунок, де були... — висушені ікринки оселедців!

— Перекажіть своєму садівникові, — сказав Вольтер, — що це насіння дає перші сходи вже через два тижні, а ще через два мають з'явитися квіти нечуваної краси!

Але всю справу зіпсував садівник, який відразу ж все зрозумів. Через два тижні Вольтера запросили до того придворного, щоб показати перші сходи "чудових" рослин. Коли Вольтер прийшов у сад, він побачив ділянку, де стирчали із землі голови оселедців.

— Мій садівник каже, — посміхаючись пояснив господар, — що ще через два тижні ви зможете побачити й хвости!

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

ГУМОР

— Що ви чули вчора на концерті?

— Безліч речей. Сергія звільнили з роботи, донька Задорожних остаточно вигнала свого нареченого, а Марина стала бабусею.

—o—

Хазяйка стукає в кімнату квартиранта і обурено питає:

— Що ви там робите?

— Нічогосінько, я просто граю на скрипці.

— Слава Богу, — каже хазяйка, — а я думала, що ви відпилюєте ніжки від ліжка.

—•—

Художник говорить торговцеві картин:

— За цю картину американець пропонував мені три тисячі долярів.

— Я б не дав за неї більше як п'ятдесят марок.

— Гаразд, беріть її. Ми не повинні дозволяти, щоб наші шедеври йшли за кордон!

—•—

— Захід сонця мені подобається.

— Одразу видно, що ти не розумієшся на мистецтві. Це ж схід сонця!

—•—

— Де газета?

— Навіщо вам газета? Ви ж все одно ніколи не читаєте газет.

— Я б хотіла довідатися, чи добре була поставлена вистава, яку я вчора дивилася.

—•—

ДРУЖИНА (до свого чоловіка-математика). Уяви, мій [illegible] протягом трьох годин я розбила три тарілки.

ЧОЛОВІК. Справді?! Зараз, моя квіточко, я вирахую, скільки тарілок ти розіб'єш протягом року.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Вац Микола, Філядельфія, США	5.00
Кривуша Семен, Філядельфія, США	5.00
Косовська Ніна, Чікаґо, США	5.00
Богуславський Петро, Клівленд, США	3.00
Вертишин Йосип, Сіракюз, США	1.00
Терещенко Надія, Філядельфія, США	1.00
З весільного прийняття Людмили і Романа Ризо весілля дочки Івана Деркача), Чікаґо, США	50.00
З відзначення 65 річниці Бражника Василя, Чікаґо США	25.00
Збірка на 25-літньому ювілеї п-ва Цибенків, Торонто, Канада	14.00

Усім жертводавцям щира подяка!

Адміністрація "М. У."

НОВОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА ПРИЄДНАВ

Корженівський Вадим, Торонто, Канада	1

В ч. 190 "МУ" в списку жертводавців подано прізвище Кісляк, а має бути Кіслюк. Просимо вибачити нам цей недогляд. **Ред.**

West End Radiator Service

Specializing in
Recoring, Repairing & Cleaning
Radiators of all sizes & kinds
OIL COOLERS - HEATERS
Free Pick-up & Delivery
Open Evenings

MIKE LYSENKO

2624 St. Clair Ave. W.
(West of Jane St.)
Toronto 9, Ontario

TEL.: 763-7575

If busy call 762-0607

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 Jane Street

Toronto 9, Ontario

24-годинна скора і солідна обслуга!

Чищення і направа форнесів безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі

на телефон: 766-3040

ОБСЛУГА ҐАРАНТОВАНА!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських і хлоп'ячих костюмів на літній сезон
як також різних фасонів і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN ST. WEST

Toronto, Ont.

Tel.: 364-4726

— Якого віку ваші діти?

— Їм шість років, вони близнята.

— А де вони народилися?

— Ця в Полтаві, а ця в Києві.

Ціна 50 центів в США і Канаді

MR. W. LITWINOW,
48 YORKVIEW DR.,
TORONTO 18, ONT.

194

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Postal Station "M", Box 40
TORONTO 21, ONT., CANADA

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

віталень, спалень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

423 College Street

Toronto. Ontario

Telephone: EM 4-1434

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ОПАЛОВА ФІРМА

FUTURE FUEL OIL LTD.

& Service Station

945 BLOOR STREET WEST

Toronto — Ontario

24-ГОДИННА СОЛІДНА І СКОРА ОБСЛУГА!

Чищення і направа форнесів безплатна.

Скористайте з доброї нагоди і замовляйте оливу в нас.

Наші телефони:

Tel. Office: LE 6-3551

Tel. Night: RO 2-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить до 8% за заощадження
- Малі і великі, особисті і морґеджові позички
- Життєва асекурація на ощадження до $ 2.000 позички до $10.000
- Особисті чеки; чеки для подорожуючих
- Оплата за ґаз, електрику, воду, і телефон
- 30 років на службі Рідного Народу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ.

ЩАДІТЬ і ПОЗИЧАЙТЕ В

SO-USE (TORONTO) CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst Street
Toronto 2-B, Ontario

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО-ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад $8,500.000.00 членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріяльно в його стремлінні визволитися з чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну. Помагає матеріяльно освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортовим справам. Помагає матеріяльно незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Ґлен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649